

Blahó Miklós

A feltalálás fifikája

ISBN 963 06 0272 5

Budapest
2012

A szerzői jog védve; másolása és utánnyomása a szerző itt kinyilvánított hozzájárulásával ingyenesen lehetséges; íme e mű szabadon terjeszthető. A mű bővített kiadásairól, továbbá e műben ismertetett találmányi készülékekről informálódhatnak: talalmanybolt@freemail.hu

Tartalomjegyzék

Előszó	3
1. A párbeszéd fontossága és saját beszédünk formálása	7
2. Vita-közvetítő mediátor, modorátor, moderátor, vitasegéd stb. szerepe	7
3. Érvelés rendje és támogatók megnyerése	9
4. Alapvető logikus látásmód	11
5. Találékonyság a mindennapi életben	14
6. Érzelmi önnevelés	29
7. Egyszerű, de nagyszerű	32
8. A feltaláló az életben általában könnyebben feltalálja magát...	33
9. Előttes jármű fékerösségéről változó hangjelzéssel informáló szerkezet	38
10. Halálbüntetés helyett élethez való jog felfüggesztése	39
11. Jövőbeli gondolatok	41
Függelék	45
Melléklet	49

Előszó

A feltalálás – mint egyféle jó és hasznos tevékenység – jobbára érdeklődő, kutató, kísérletező életmód keretében képzelhető el és érhető el. Egyes feltalálók ezt az életmódot önmagukban és többnyire egy-néhány feltaláló társukkal ki is alakították.

Meglátásom szerint az ideális feltaláló életmód nagyjából olyan, hogy a munkámban és akár a minden napi életben a felvetülő dolgokra, problémákra nyitottan, mintegy fejtörőre tekintek. Elsőként ugyanis megbeszélünk, megvitatunk egy ötletet a gyártóval, befektetővel stb., és azután tervezünk, készítünk el valami újat. A párbeszéd stílusára, vagy akár a vita megoldásának lehetőségeire is felkészülök. A problémákat mintegy érdekességeknek vehetem és attól kezdve mint feltaláló kísérletnek veszem az életmódom is és a számomra így ezek a gondok és dolgok inkább érdekesek és így már nem is annyira nyomasztó lelki nehézségűek. Ugyanis, ha arra gondolok vagy úgy veszem, hogy az érdekes probléma, felvetés talán a sors vagy isten adománya, és emellett szem előtt tartva a feltaláló-hitvallást, mondhatni mintegy jószolgálatba állok (úgy veszem, hogy egy jó ügyet vagy mintegy közügyet szolgálok, ha például valamelyik aktuális vagy rémes közgondot megoldom, talán még a vita-ellenfelemnek is sikerül jól tennem), és dolgozom a megoldáson...

Aktuális példával szolgálok: Az egyik felüljáró alá hajtva egy emeletes busz vezetője a busz tetejét szakította le az elővigyázó vasgerendának és a felüljáró aljának ütközve, ahol egy utas meg is halt. A másik esetben egy kamion vezetője rongálta meg a járművének rakományával egyik közúti híd aljára szerelt villanyos felső-vezetékét.

Mit tesz ilyen események hallatán általában egy felelősségtudatos feltaláló?

1, Kigondolja a felüljárókra a magasságmérő radar vagy hasonló szerkezet (lézer-fény) alkalmazását, amelyet a felüljárók elé telepíthetnek és amelyekkel a buszok vagy kamionok vezetői felé és elé kijelzik, hogy túl magas a járművük és álljon félre, máris álljon meg. A kijelzés lehet bevetített piros fénykéve, mely mellett hangos sziréna szólal meg stb.

2, A járműre olyan magasságmérő és -jelző műszer-szerkezetet gondol ki, amely bent a vezetőnek jelzi, hogy a jármű elfér-e a felüljáró alatt és ha mégse férne el, akkor vészjelzést és esetleg vészfékezést, jármű-leállítást valamint motor-kikapcsolást vezérelne...

A feltaláló a témái kidolgozásához, a részletek megtervezéséhez a kollégáit és társait valamint esetenként a gyártó és beruházó ismerősei körét immár bevonhatja...

Találékonyak általában az emberek; egyre újabbat kell kutatni, találni sok szakmában, pl. jogi peres eljárásokkor, és újítást kitalálni műszaki szerkezetekhez és új formát, alakot pl. művészeti és műalkotásoknál.

Már amikor az ember beszél, beszélget; ki kell vagy kéne találnia, milyen módon és hangvétellel, mit mondjon. A vitáig még elmegy az ember, de a veszekedéseket kerüli. Az ember ha találékony, „jó szövegű”, akkor többnyire könnyebben lehet feltaláló. Azonban van nehezen beszélő, szófukar, sőt társaságban elfogódott feltaláló is. Amikor az ember azon veszi észre magát, hogy elgondolkozik valamin, akkor juthat közelebb az alkotás felé. Az ekkor eszünkbe jutó gondolatokat máris jobb feljegyeznünk. J. VERNE kb. 20ezer – különböző szóból álló – jegyzetet hagyott az utókorra,

ARANY J. kb. ugyanennyi szót használt műveiben (az átlagember úgy 2-3ezer szót használ a mindennapjaiban).

Hogy hogyan keltsük fel az innovációra, az újdonságok kigondolására és a felfedezésekre az ifjúság érdeklődését? Ha bevonjuk a fiatalokat a jól megfogalmazott gondolatok internetes közösségi honlapokra kitételébe és ily módon a több nyelven való nyilvánosságra hozására; például

1. Az ingyenes tüdőszűrő-vizsgálati ill. az önkéntes véradási igazolás v. lelet recept melletti felmutatásával lehet a jövőben olcsóbban kiváltani a gyógyszereket. Különb a gyógyszerárakban új egészségi pótdíjat is fizetünk.

2. Aki a gépkocsijában, kesztyűtartó-fiókjában alvóriasztót tart, az biztosan nem lesz felelősségre vonható, amikor a gépkocsivezetője balesetet okoz. Különb a gépkocsi-vezetőnek az elalvásból vagy rosszullétből eredő balesete alkalmával – alvóriasztó hiányában – a járműtulajdonos is felelős és mindkettőjük felelősségre vonhatók.

Az ember a párjával még olyan egyszerű dologban is alig vagy nem értenek egyet, hogy például a Blaha Lujza térről melyik irányban rövidebb autóval a Széna térre menniük? Lévén, hogy az összeveszés aligha megoldás, én inkább újabb szempontokat emelek be a problémamegoldás végett: Közlöm, hogy előbb az egyik, általában a társam szerinti utat választanám, és egyben előre megkérem, hogy ismételt esetben a másik úton is próbáljunk elindulni. A távolság különben gyakorlatilag egyenlő, mert lemértem, tehát eléggé mindegy az irányválasztás.

Mátyás király ebédjén a juhászának a tányér mellé nem tettek kanalat és a király meglepődve látta, hogy a kenyér sarkát, a belét kivéve a héját használta a juhász.

Az eredményesség elérésére jó példa a két atyafi bor-árúsítása egyetlen hordót két felől is csapra ütve. Az egyik olcsón, gyakran adott el, a másik drágán és ritkán adott el pár icce bort. A menedzser ésszerű próbaáron próbaeladást végez, hogy az optimális árat meghatározza: úgy vegyék a belátható időtartamban a bort, hogy éppen ne tolongjanak előtte. Általában amikor majdnem tódulnának a vevők, azt az árat célszerű tartani, mert ez az optimális nyereséget hozó mód (ha olcsóbb, akkor a tülekedés miatti idővesztés miatt lehet, hogy nem vár annyira a vásárló és elmegy, mert nem ér rá sorba állni).

A válság 2010 óta tipikusan energiaválság és már kevésbé nevezhető csupán gazdasági válságnak. Ez a válság addig tartó, amíg a fosszilis energiáról át nem térünk túlnyomórészen vagy majdnem egészen újuló, megújuló energiára (geotermikus, napkollektoros, szélgenerátoros stb.). Jelenleg úgy látom a helyzetet, ahogy egy végzetes léket kapott hajón lennénk. Tehát úgy viselkedünk, mintha ma is süllyednénk, miközben a matrózok szidolozzák a kapitányi szállás-ajtó és az előkelő utaskabinok rézkilincseit, mert még nem tudatosult bennük, hogy eme előírt munkájuk tökéletesen illuzórikus. Inkább tovább suvickolnak, mert az első tisztól még nem kaptak újabb parancsot. Pedig a tengerész-kiképzéskor már megtanulhatták, hogy vész hír esetén már önmagában a hír-tartalom olyan általános utasítás értékű és értelmű, hogy az még a

tiszti parancsnál is nagyobb jelentőségű ún. általános utasítás jellegű. A matrózoknak a mentéshez kell hozzálátniuk és a tiszttől kell például a mentőcsónakok leengedéséhez hozzájárulást kérniük.

Én éppen emiatt már mától haladéktalanul új energiatelhelési adót hoznék egy új rendeletben: Aki új házat, lakást épít és abban fosszilis energiájú fűtést, főzést és háztartást tervez, az építési engedélyben közli a hatóság, hogy arra mennyi energiatelhelési adót fognak fizettetni. Ha a tervező vagy kivitelező áttér újuló energiára, akkor amennyire csökkenti a fosszilis energia-felhasználást, olyan arányban lesz kevesebb az adó is. Az állam nyilván támogatást nyújthat például a nagyon drága tető-napelemes rendszer felépítéséhez, amelyet az így immár kevesebb adó mellett a támogatás visszafizetéséhez szükséges törlesztő-részlettel toldhatja meg.

A válság csak nagyon lassan, évtizedek alatt múlik el úgymond magától. Azonban mivel a válságot emberek okozzák, bizony akarva-akaratlanul nekünk jóembereknek kell elmulasztanunk, nehogy az utódainknak még rosszabb élethelyzetet hagyjunk a passzív nemtörődömségünkkel. Tehát nem mondhatjuk azt, hogy majd ők megoldják, az majd az ő bajuk és az ő dolguk lesz, mert amit mi tehetünk meg, azt nyilván inkább nekünk is kell megtennünk, hogy a jövőben ne mondhassák ránk, hogy ha elődeink előbb kezdenek a konkrétabb válsághárításhoz, akkor ma már mi utódok jóval nagyobb részben letudnánk a válságot. Ez ösztönzéssel, nem megszorítással tehető meg, mert a meggyőzésnél jóval hatékonyabb az ösztönzés. Az innovációs elemekben az újféle ösztönzéses adókban és díjakban az, hogy ha az új pénzfizetős szankciókat nem vállalják a lakosság részéről, akkor ingyenes vagy csekély összegbe kerülő szolgáltatásokat vehetnek igénybe, amelyek az emberek javára és életminőségi előnyére valók, amely elemeket ellenben a megszorításos intézkedések együttesen sosem tartalmazznak. Így például a – jövőendő pótdíj nélküli – receptre szóló gyógyszer-kiváltás módszere az ingyenes megelőzési szűrővizsgálatokra, önkéntes véradásokra stb. menőknek mindezen alternatív szankciók azért hasznosak, mert ezek közül az egyik megkötés viszonylag csekély bekerülési összegű mint íme a szűrővizsgálat elvégzésével kigondolt módszerben is. A meggyőzés vagy ösztönzés között éppen az a különbség, hogy az utóbbiban közvetlen anyagi, pénzbeni előny is van. Tehát kevésbé hatásos a meggyőzés a felebarátunknak, hogy menj szűrővizsgálatra, mert előbb felfedezik a lappangó kórodat és az olcsóbb az állami költségvetésnek, ahhoz az ösztönzéshez képest, hogy vagy elmész a szűrővizsgálatokra, vagy fizeted a pótdíjat a gyógyszer-re! Újabban egy tipikusan ösztönző módszert láttam bevezetni, az iskolába járástól függő, igazolatlan hiányzást csökkentő, tanulók érdekében nyújtott iskolalátogatási családtámogatást.

Megújulsz amint elolvasod:

Ahogy a horgász megveszi a csalit (gilisza, kukac, kukorica stb.) a saját pénzéből fizetve és a horogra akasztva halat fog, ahhoz hasonlóan inkább én is pótdíjat – pl. 100-300 Ft-ot – fizetek a receptre szóló gyógyszer-kiváltásaimkor, ha olykor elmulasztom felmutatni az ingyenes

megelőzési orvosi szűrővizsgálati (tüdő-, rákszűrés, vér- és vizelet-vizsgálat stb.) vagy ½ évig érvényes önkéntes véradási igazolásom vagy leletem; még akár az eü.-járulékfizetésem mellett is.

A halfogáshoz hasonlóan ezáltal az új – igazolás-felmutatási <-> pótdíj-fizetési – módszerrel már jóval hatékonyabban elérjük, hogy minimum 77 %-ban jelentkezzenek a prevenciós vizsgálatokon, akiket így sokkal kevésbé kell később drágán gyógykezelni, pláne kórházban műteni. (Ma erre csupán 23 %-unk megy el.)

Ezt az ösztönző elemeket tartalmazó radikális válságmegoldást – egyáltalán nem megszorítást – jobb ajánlanunk az IMF-nek a hitelfelvételek feltételéül. Aki sopánkodik vagy keseregne a válság miatt, az ahelyett ezt az innovatív ösztönzést mondja továbbra és terjessze, hogy a döntéshozóink végre-valahára mást se tudjanak csinálni, amíg ezt rendeletileg bevezetik!

Akkortól számolva pár 100milliárd Ft/év állami megtakarításunk lesz, amelyből telik az összes ma is közmunkára jelentkező netto 47 e. Ft/hó bérére és ezáltal hamar, 1-2 év alatt boldogan kijutunk a válságból...

A megelőzési szűrővizsgálati rendelőkől és laborokból ésvagy önkéntes véradási helyekről a leleteket küldjék át – e.mail-on, sms-ben stb. – az illetékes házi orvosokhoz. A receptekre és igazolásokra rávezethetik a szűrővizsgálati és véradási érvényesség lejártának napját.

Házi orvos a betegeinek a gyógyszertárban illetve segédeszköz-boltban való pótdíj-fizetési kötelezettség alól évente 1 alkalommal felmentést adhasson, nyilván az ingyenes megelőzési szűrővizsgálatra szóló beutaló átnyújtása mellett. A felmentéssel vagy a szűrővizsgálati igazolással a betegállomány alatt is pótdíj nélkül vásárolhassuk a receptre felírt gyógyszert és az orvosi segédeszközt. A betegállományba vétel napján érvényes szűrővizsgálati igazolás esetén a betegállomány végéig váltható ki pótdíj-mentesen a recept, folyósítandó az állami táppénz-ellátmány és vehető igénybe díjtalanul a betegszállító szolgálat. Érvényes igazolás vagy felmentés hiányában a pótdíj-mentességet nem írnák a receptre.

Kérelem esetén önkormányzat eü.-bizottsága vagy polgármester felmentésére – érvényes igazolás vagy lelet hiányában is – folyósítsák az állami táppénzt, illetve engedélyezzék az ingyenes állami betegszállítást.

Az akkreditált privát díjfizetési magánorvosi szűrővizsgálati igazolás nyilván egyenértékű a közszolgálati ingyenes szűrővizsgálati igazolásokkal. A kettős magyar állampolgárságú állampolgárok bármelyik állampolgársági hiteles érvényes igazolása elfogadható. A gyógyszeráremelések idején többnyire a pótdíjat helyesebb növelni.

1. A párbeszéd fontossága és saját beszédünk formálása

Általában a vitakultúránk kialakítása során elsődlegesen fontos, hogy mielőbb közös elhatározásra jussunk, hogy hogyan tárgyaljunk, vitázzunk, mivel mindent előbb megbeszélünk, aztán tervezünk, és valósítunk meg. Van ugyan, aki mindent maga csinál, azonban viszonylag kevesen, a többség a társadalomban kommunikál és együtt, csapatban, „team-ben” dolgozik.

A vitakultúrára egy olyan kiállást, modort, szempontot adok meg, amelyből kiindulva kialakíthatjuk a saját beszédstílusunkat és vitaszabályainkat:

1. Vitaindítás: – vitafeltételek (szabályok) ismertetése – kemény vita (kézmozgásos)
– éles vita (felek csak kérdezik egymást és csak saját magukról mondanak kijelentő mondatot)
– értesítés, javaslat, felvetés, szándék, célmeghatározás ismertetése
2. 2-szer ismétlés a vita folyamán (max. kétszer mondom el ugyanazon mondatom)
3. 3 lépés távolság
4. Beszölhatok ám nem bele – max. 3 szóban (Ellenvetek, fenntartásom van, tartsuk a jó modort stb.- csakis ok esetén: személyes megtámadtatás, vitakulturátlanság, elfajuló indulatok stb.)
5. Gondolok, nyilatkozok, nézetem, álláspontom stb. (pl.: Szándéknyilatkozat; arra gondolok, úgy látom, vélem, veszem észre stb.)
6. Idézet és néha tettenérés esetén mondom olykor, hogy mit csináltál, csinálsz, teszel
7. Kevesebbet és halkabban beszéljek általában másoknál
8. Kérdésre többnyire szűken: az igéjével vagy igennel-nemmel, de-vel stb. válaszolok
9. Kérek, kérdezek, óhajtok, kívánok, szeretnék stb.
10. Magamra (I. szám 1. személyben és általánosan (főnévi igenévvel vagy többes szám 3. személyben) mondok kijelentő mondatot
11. Vitafelet legfeljebb egy vita során egyszer-kétszer szólítom fel, szidom és max. 1 mondatban, minősítem
12. Vitarésztvevőknek általános kötelezettséget, műveletsort, munkasorrendet mondhatok, közölhetek: – többes szám 3. személyragos igével, szokásra utalva
– szokatlan, meghökkentő szavakat, ragokat használva
– főnévi igenévvel fogalmazva, ám nem utasítok, parancsolok
13. Vita eredményét összefoglalom, folytatását, befejezését meghatározom, határozunk

2. Vita-közvetítő mediátor, modorátor, moderátor, vitasegéd stb. szerepe:

A vitás problémák és vita-problémák elemzéséhez, megoldásához a legédesebb rokon illetve kebelbeli jóbarát mellett még alkalmasabb lehet a kommunikációs szakember, aki aktív szerepet is vállalhat érdeünkben, mellettünk szól és vitázik. A vitatárs, vitasegéd felkérésre vagy önjánlásának elfogadása, elfogadtatása esetén ő is

közbenjárhat az érdekeinkben. A vitaközvetítő többnyire bírja mindegyik fél (hiszen nem csak két vitafél vehet részt egy vitában) bizalmát, megbízását illetve közös vitaeljáró, vitaelhárító alkalmazását. A vita során a gyakorlott és képzett közvetítő – aszerint, hogy milyen beállítottságú, szellemi műhelyből való, iskolát járt stb. – elemmez, bírál, döntéseket javasol, esetleg ő dönt, megállapít, a vitafél helyett eljárhat, intézkedhet. A vitasegéd egymagában alig dönt, aligha egyezkedik, intézkedik. Vannak a közvetítők közt olyan nézetűek, akik a felelősséget nem vállalják, nem ítélnek, döntenek, csak segítenek...

A közvetítő igyekszik jó kérdéseket feltenni, pl.: Mit óhajtsz, milyen célt akarsz elérni? Miket tennél meg és még miket vársz el, a vitás probléma elodázására illetve rendezésére? Meg tudnád-e határozni, milyen vitastílust követsz és vársz el? Stb.

A közvetítő mediátor felkutatja a vitaalanyok indítékait, érdekeit, mozgató-idegeit, érzékenységet, gyenge pontjait, jellemvonásait, sőt segéd társakkal háttérvitát is rendezve még újabb szempontokkal direkt kibővítheti és élesítheti a vitát, mert a nehéz vitafelet érzelmileg erősen meg kell mozgatni, vagy a vitát nyújtva fárasztani...

A közvetítőre szükség van, amikor a vita felek elmérgesedő durva viszonyba kerülnek egymáshoz sőt tán egymásnak is esnek. Közvetítő vagy vitázósegéd akkor jöhet, amikor már gonosznak látja az egyik vitafél a másikat vagy mindketten egymást, akiknek konfliktusuk van. A vitázáshoz mégis jóformán magunkra vagyunk utalva, hisz a megbízáshoz nehéz annyi pénzt összeszednünk, hogy szakembert kérhessünk fel. Ezért használjunk mindenek előtt egy vita-tesztet, válaszoljunk meg vita-előzetes kérdéssort:

- 1, Meg tudod-e határozni, miért, mi érdekedben vitázol?
- 2, Milyen feltételek esetén állsz ki az illető elé – övele, őellene – vitatkozni?
- 3, Legfeljebb elmondod-e a véleményedet, vagy méltatod-e arra, hogy vitázzon neked?
- 4, Lehetséges-e olyan vitás, konfliktus-helyzet, amelyben elképzelheted, hogy a vitafél meg tud téged győzni?
- 5, Kit tudsz vitatársul felkérni, aki melletted nyomatékosítaná érveidet és kiket avatnál be a problémá(d)ba?
- 6, Mekkora túlerővel számolhatsz, hányan jöhetnek talán számításba, akik ellened jelen lesznek a vitán?
- 7, Milyen engedményekre vagy hajlandó és miket vársz el cserébe?
- 8, Mennyire kell higgadtnak lenned és azt viszonylag jól be tudod-e állítani, hogy elég jól és helyesen lásd a felek igazát és a saját igazadat?
- 9, Milyen körülményeket és helyet (Eger-vár bajvívó lovagterme, Pest megyei Rendőrfőkapitányság kapualja stb.) gondolsz elég jónak a vitatalálkozóra?
- 10, Milyen gesztust tennél, milyen engedményekre vagy hajlandó, ha az ellenfél kedvesen, szimpatikusan fogad sőt megkér a vita rendezésére és jó véget vetésére?

Nyilván saját magunk és ismerőseink alkotta kérdéssort is összeállíthatunk és megválaszolhatunk, valamint könyvtárakban vitakulturális szakkönyveket kérhetünk ki...

A nagy nézeteltérések alanyai, főleg a közeli rokonok vagy barátok – bármennyire is összevesznek – azért igyekezzenek legalább valamelyest békülékenyek lenni, mert ezt az életben tehetjük meg. Azt kell meggondolni, hogy mégis milyen feltételekkel, mely módon kezdenék kibékülni, megenyhülni, mert akkor vagyunk nagylelkűek és azután még bölcsebben könnyen meglehet, hogy olyan nagyszerű és boldogító újra egymásra találásra lelünk, amellyel még több örömet nyerünk az életünkben.

3. Érvelés rendje és támogatók megnyerése

A szent korona muzeális ékszeren a keresztet rég ideje helyreállítani, hogy végre újra függőleges legyen. Ha a jövőben is ferdén akarjuk megtartani a keresztet, akkor talán új törvényt kellene írni, amely szerint a kereszt nem javítandó és a korona ezentúl így ép.

A találékonyság gyakran egy újabb tényező bevonása, kigondolása módján növelhető. Például az állatoknál amikor a menekülő állat az üldözője elől futva egy szembejövő másik vadállattal való találkozáskor hirtelen oldalirányba szalad el. Ismerjük a köleves meséjét: Amikor a vándor sehol nem kap enni, akkor követ tehet a levesbe és azt hirdeti, hogy kölevest fog enni. Mivel erre sokan kíváncsiak az emberek, ezért inkább előveszik a répát, a krumplit stb. csak hogy lássák, hogy eszi meg a vándor – késsel és villával – a követ? Végül a vándor megmondja, hogy elviszi a követ másokhoz, hogy ott is kölevest ehessen. A vizit-díj esetében, ha az ingyenes megelőzési szűrővizsgálatról vagy önkéntes véradásról hozott igazolást felmutatjuk, akkor eltekin-tenek a díj-fizetéstől, úgy a vizit-díjas népszavazás óta máig kb. 1 billió forinttal több lenne az állami költségvetésben. Mindezekben az újdonságtartalom: a kenyérhég, az oldalra fordulás, a kő, az igazolás-felmutatás, ahol egy elvet, elképzelést még újabb elméleti vagy gyakorlati ötlet- vagy tett-többlettel érdemes jobbá és értékesebbé és így alkalmazhatóvá és hasznosabbá tenni...

A feltaláló vagy feltalálójelölt érdeke, hogy jó vitaképességű és jó érv rendszer-ező legyen. A támogató vagy szponzor megnyerése a feltaláló ügyének általában azért szükséges, mivel a pénzből viszonylag kevés fordítható a kutatások, kísérletek költségeire. Az érveinket és a találmányi elképzelésünk, ötletünk lényegét kell ahhoz összegyűjtenünk, hogy akiket számításba veszünk a találmányunk mintadarabjának megvalósításához, meg tudjuk nyerni az ügyünknek.

1. Először is tudjuk meghatározni, *miből* állítjuk össze, milyen anyagokból, alkat-részekből *van*, vagy csináljuk a kitalált készüléket, szerkezetet. Például a kézi – ujjra húzható – alvás-riasztó készülék elektronikai egység kis dobozba szerelve, gumiszalag, pillanat-nyomógombos kapcsoló fő részekből van összeszerelve.

2. Másodszorra mondhatjuk el a *készülék működését*: a készüléket a két (mutató- és közép) ujjunkra húzzuk úgy, hogy a kézfejükön legyen maga a készülék; ezután az ujjaink összeszorításával a pillanatkapcsolót benyomhatjuk és így tartjuk, hogy ne szólaljon meg a készülék riasztóhangja.

3. Azután mondjuk el a készülék újdonságát, *miben új a találmány*, mi az ami eddig nem volt. Elmondhatjuk az előnyeit és megemlíthetjük az esetleges hátrányait. Megemlíthetjük a saját befektetésre fordítható tőkénk nagyjából keretösszegét.

4. Rátérünk a *költségkalkulációnk* fő tételeinek taglalására: a műszerdoboz, az elektronikai alkatrészek, a gumiszalag ára, továbbá a szerelési munkaidő, -óra tartamára, ami alatt egy darab elkészíthető és végül a munkadíjra. Ezeket a költségnemeket és költségeket összegezzük, amit elég nagyjából beállítanunk és egyelőre inkább költségbecslést számolnunk és talán a bekerülési összeg nagyságrendjét két – alsó és felső (-tól, -ig) – értékhatár között megállapítanunk. Ezt udvariasan közölhetjük a szponzorral, vagy befektetővel: Támogatás gyanánt nagyságrendileg úgy 40ezer és 44ezer forintot kalkulálok és kérek kedves szponzorjelölttől, amelyre átvételi elismervényt is kiállítok...

A szponzor nyilván azt is megteheti, hogy a pénzt nem adja át, hanem minden anyagot és szolgáltatási, munkadíjat számla ellenében kifizet vagy az üzletben, műhelyben és legvégül nekünk is fizet a munkánkért, hogy tényleg csináljuk amit vállaltunk és ne üljünk azon azaz ne húzzuk-halasszuk a dolgot...

5. Végül pénzfelhasználási részhatáridőket állítsunk össze a munkafázisok beállítása mellett: A mintegy 1 hét az áramkör-tervezés, kb. 12ezer Ft munkadíj után alkatrészek beszerzése és vásárlása, kb. 4600 Ft összköltségszámla kifizetését követően;

3 munkanap az új készülék kialakítása és beszerelése az egyidejű összeszereléssel, kb. 22ezer Ft. A többlet adománypénzből, kb. 4400 Ft-ból egyelőre az adóelőleget óhajtom befizetni...

3/1. Ábra: Kézi alvóriasztó készülék – síphangos vagy rezgős

3/2. Ábra: Alvóriasztó kormánykerék – elengedve sípol és ébreszt, a rosszulléttel küszködőt feléleszti!

A Mtv 1 Ma reggel című műsorában 2012 máj. 29.-én bemutatták a nyilvánosságnak.

4. Alapvető logikus látásmód

Elég az egyszerű saját logikánkat adni és egyenes gondolatmenetet tükröző elméletet, elgondolást mondani, érdeklődést felkeltő és erős egyéniséget mutató jómodorban, amelyre az általunk fontosnak tartott érdekeltek kellőképpen felfigyelhetnek.

Például az anyanyelvi szószerkesztéseket próbálgathatjuk főleg a megszokott formulákból a logikus formáig, amire általában tényleg pihent agyúak vagy agyafúrtak képesek.

Nézzük az egyszerű fiú – lány;
fia – lánya szóösszefűzéseket!

Ha még további birtokos jelet teszünk, akkor: fiúm – lányom,
illetve fiam – lányam a logikusan helyes
szóhasználat, amiben az új a lányam szó.

Aki ezt valakinek elmondja, már meg is kezdheti a nyelvi furcsaságokat keresni és ezáltal a feltalálóvá válását is elkezdi. Egy kicsit inkább nézzenek furcsán rám, hogy aztán mihamarabb arra méltassanak, hogy amit mondok, arra mondhassák, hogy van benne valami! (Lásd még a függelékekben.)

Itt teszem szóvá, hogy az arról, abban, abból, attól stb. szavak helyett újabban róla, benne, belőle, tőle stb. oda nem való, többnyire helytelen szóhasználatot hallani. Például beszéljünk arról helyett többnyire hibásan beszéljünk róla – fogalmazást hallani.

A meghökkentés és érvényesülés érdekében a bankol – bankoz, dudál – dudáz, internetel – internetez, internal – internez stb. igéket aszerint váltakozva ragozom, ahogy pejoratíve hallom. Például amikor azt hallom, hogy melyik banknál bankolsz? Akkor mondjuk az OTP-nél bankoztam a múltkor – válaszolom.

A csoda szavunk mellett a csuda az a lehetetlen csoda. Amíg ma csodának számíthatók a jövőendőbeni találmányok és amikor megvalósítják, arra mondják, hogy minden csoda 3 napig tart; addig a csuda az, amikor az esőcseppek a természetben a fejem felett 1 cm-re megállnak a levegőben...

Ősigazság szerint: Minden csoda, vagy semmi sem az. – Török S. író nyomán. Hiszen még ma sem tudunk jóformán például egyetlen egész darab fűszálat sem szintetikus úton előállítani, sem életre kelteni robotembert mint biológiai lényt.

A feltaláló is eleinte megfigyel kisebb praktikus megoldásokat, trükkös eljárásokat. Azután válik elméesebb és ötletesebb emberré, akiből nagyobb eséllyel leszhet feltaláló.

Kisebb ötleteket a feltaláló az otthonában is megvalósíthat. Így érheti el, hogy idővel bátrabban belevágjon a kutatásba és kitalálásba, hogy nagyobb horderejű, tényleg leleményes találmányokat feltaláljon és újításokat, újabbításokat kitaláljon.

Apróbb újításokat megcsinálhat, pl. a wc-kefe tartót a falra rakhatja, rászerezheti. A tartó két oldalára – kettő két oldali ragasztó-csíkot – ragasztva azt – úgy 10 cm-nyire feljebb emelve – a falra ragaszthatja. Így az alatt is kényelmesebb a padló tisztítást elvégezni.

A feltaláló már az otthoni, munkahelyi takarékoságot is figyelje, pl. kihúzza a konnektorból például a mobiltelefonhoz való akkumulátortöltőt (töltés nélkül is kb. 80 %-os az áramfogyasztás a töltési üzemhez képest) vagy kapcsológombos hosszabbító-dugaljba helyezett akku-töltőt a kapcsolóval áramtalaníthatja.

A telefonálások után sokszor nem kapcsolják ki vagy nem eléggé nyomják a kapcsoló-gombot a hívó felek. A beszéd, beszélgetés-szünetek idején a telefontársaságoknak aligha érdekük, ha a telefonálók elfelejtik vagy gondatlanul nem kapcsolják ki a beszélgetésük után a telefont. Ám a jövőbeni megtakarítások elérése és e hibás társadalmi szokás megszüntetése érdekében talán egy újféle beszéd-impulzust érzékelő alkalmazásával kb. 10 mp. elmúltával ismétléses hangjelzéssel figyelmeztetheti automatikusan a telefonkészülék a némán élő vonalban lévő telefontulajdonost, de nem reagálás esetén önmagától, automatikusan bontson vonalat.

A beszélgetéseim közben a beszédem alatt, tehát amikor én beszélek, általában a mutató- és a hüvelykujjamat összefelé közelítem. Így jelzem főleg a türelmetlenek felé a mondanivalóm fogytát és ezáltal kevésbé vágnak közbe amikor éppen én beszélek.

A vadászok sem lövik egymást, hogyha a kabátjára vagy kalapjára olyan elektronikus kitűzőt tesz, amellyel a puskájával éppen őt célzó társa a fegyverre szerelt észlelővel a fegyverhasználat ellen automatikusan bebiztosít, tehát elsüthetetlen lesz így a puska. Erre a célra néhány km-es hatótávolságú kis adó-vevő jelzőrendszer kitervezhető.

Terveztem az egyik végénél lehajtható függönykarnist is, amellyel azt a széktámlára helyezve és a parkettán állva máris jóval könnyebb a függönyt felcsiptetni. Azután a karnisvéget egy zsinórral a plafonra fregoli-szerűen felhúzom.

Az önmenedzselés további fontos eszköze a meghökkentés, amelynek keretében a szokatlan és humoros kiállítás bizonyos alkalmanként hasznos. Például egyszer az amerikai fogkrémgyárak cégvezetői tv-bemutatói lehetőséget kaptak. A Palmolive-fogkrémgyár igazgatója sejtette, hogy ha csupán a fogkrém alkotóelemeit és fertőtlenítő-, tisztító-hatóanyagait sorolja fel, attól még aligha lesz nyerő. Ezen elgondolkozva ment a stúdió felé, amikor meglátott egy kisállat-kereskedést és a kirakatában egy kis majmot. A fiatalember bement az üzletbe és megvette a majmot és be is vitte a kamera elé. Amikor őrá kerítettek sort, a majom általános feltűnést keltett, sőt mialatt a termékét ismertette, a majom felszökött a fiatalember vállára. Így a végén tényleg őt jegyezték meg a tv-nézők, hiszen az ő fogkrémjének eladási száma lett egyre több...

Ahhoz, hogy az ember célratörőbb sőt felelősségtudatosabb legyen, az egyik legegyszerűbb mód, hogy ezirányban pallérozza magát, például úgy, hogyha a tömegközlekedési járműveken a vészfék, vészjelző stb. közelébe helyezkedik és figyel, mikor van szükség ezek használatbavételére. Az a tapasztalat, hogy többnyire azon veszi észre magát az ember, hogy húha, most használhattam volna! Hosszabb ideig kell gyakorolni a helyzetfelismeréseket, amiután az ember használni is tudja a vészberendezéseket...

5. Találékonyság a minden napi életben

A mindennapi életben is találékonyak jutnak előbbre. Általánosan a wc-helyiségekben a wc-ajtókon belül kalap-akasztó legyen felszerelve és az ajtó és a wc eleje között szabványban is megjelölt min. 1 m-nyi állóhely kell, különben az ember a wc-n ülve és előrehajolva vagy fenéktörítés közben megemelkedve odaüti a fejét a bezárt ajtónak...

Előnyösebb és praktikusabban használhatom például azt a kést, amelynek a nyele kezdetén és felső részén a mutatóujj hegyének max. 1 cm²-nyi lapos kiképzésű felület van, mert úgy jóval könnyebb az ujjunkkal rásegítve a rántott hússzeletet vágni.

Főként a takarékoság jegyében írok ilyen feliratot, néha a lakcímem is:

Becsületes megtalálót kérem, hívjon -telefonszám-. Előre is köszönöm

Ezt kis cédulára írva cellux-ragasztószalaggal a szemüvegszárra, kerékpár-vázra stb. ragasztom, tollamra gravírozom, kulcsosomó karikájára bilétára írva ráteszem. A kulcsomért – kétszer hívtak fel –, hogy érte mehetek és a téren az óra alatt este megkapom (2ezer forintot akartam átadni, ám az első nem fogadta el), a szemüvegemet a postarekeszembe tette talán a szomszéd, mert arra a címemet is ráírtam...

A 9-es számot azért írom régóta alul szögletesen, hogy fejfelé nézve ne tévesszem össze a 6-os számmal. A 6-ot tehát továbbra is ívelten írom. Így már többször is nagyon jó hatású megnyugvást éreztem, ahogy az irományaim között fejfelé megtaláltam, ami adatot kerestem, ahogy a szögletesen írt 9-est megláttam. Hasonlóan az 1-est szögletesen és a 7-est fent ívelten írom, mivel nem mindenhol húznak a 7-es közepére egy kis derék-vonalat...

Míg a két világháború között a városi lakosok többsége még megismerte a földeken az ehető termést, mostanra kevesebben vannak immár, akik a földeken, erdőkben bogyókon és krumplin meg tudnának élni. Hiszen meg sem ismerik a krumpli-földet, a gyümölcs-fát sem mindig ismerik fel és elmennek néha akár az almafa mellett is... Az egyre elembertelenedő világban pénz nélkül akár éhen is halhat a városi lakos.

A politikusok azért, amiatt nem tudnak a költségvetésen belül a fontosabbakra pénzt átcsoportosítani, mert akkor azt más fontos dologból vennék el. A feltaláló ellenben kitalálhat olyan új ösztönzőt és motiváló eszközt vagy intézkedési módot, amellyel a pénzt megtakaríthatják az állampolgárok és az így megmaradó pénzt már más hasznos dologra lehet fordítani!

Ha például a megelőző orvosi vizsgálatokra a saját jól felfogott érdekében mindenki elmenne, hiszen a legalapvetőbb dolgában lehet ingyenesen megelőzési orvosi vizsgálatokon részt venniük az állampolgároknak: az egészségük megőrzésében és arra sem mennek el elegendően, akkor mit tesz a találékony politikus?

Olyan ösztönzőt találhat ki, hogy a kórházakba már eleve kevesebben jussanak el azáltal, hogy idejében felfedezzék a betegségeket még a kezdeti csírájában és úgy jóval olcsóbban kikezelhessenek minden beteget mintha kórházban gyógykezelnék, amellyel az ember rákényszerül a megelőzési orvosi vizsgálatokon való részvételre. Például, ha aki a megelőzési orvosi vizsgálatokon részt vesz, annak a két megelő-

zési orvosi vizsgálat közötti – pár éves – érvényességi időszakban a házi és szakorvosok által kiállított receptjüket térítéssel válthassák továbbra is ki a gyógyszertárakban. Mivel a receptet a megnevezetten kívül más is kiválthatja, ezért úgy gondolom, hogy bármelyikük érvényes igazolására – pótlék nélkül – kiadhassák a gyógyszert.

Azonban akik nem mennek el a megelőzési orvosi vizsgálatra és nincs érvényes megelőzési orvosi vizsgálatokon kapott igazolása a részvételtől, térítésmentesen, nyilván sokkal drágábban válthassák ki a gyógyszerüket. Egy ilyenértelmű intézkedés, rendelet kiadása után – mint akit meglöktek –, úgy tolongának az egészséges és járóbeteg emberek a megelőzési orvosi vizsgálati helyek kapuiban! Ekkortól várható idővel nagy jelentőségű pénz-megtakarítás, amelyet úgy veszünk észre, hogy egyre több bennmaradó pénz-eszközökre lelünk a kasszában. A társadalom meg hatalmas anyagi előnyét élvezheti a megelőzési vizsgálatokon feltárt és idejében kikezelt betegségek által a kórházi gyógyítások elkerülésével megtakarított pénzével, még akkor is, ha viszonylag sok embernek nincs semmi baja és mondhatni fölöslegesen vizsgálták. Ám a jogosítvány, pilóta-igazolvány stb. érvényességi idejét össze lehetne egyeztetni, amellyel a párhuzamos vizsgálatokat le lehet csökkenteni és akkor olcsóbbak lesznek a vizsgálati költségek is. Ilyenkor a megelőzési és munka- vagy vezetői alkalmassági vizsgálatok közül az azonosakat elég egyszer elvégezni.

Még azt megtehetnénk, hogy a döntéshozóktól megkérjük, hogy a rendelőintézeti, kórházi és klinikai orvos-igazgatók a kérelmeikkel elébük járuló figyelmetleneknek, akik a megelőző orvosi vizsgálat érvényességi idejét túlságosan átlépik, felmentést adhassanak egyszer-kétszer a térítésmentes gyógyszerkiváltási kötelezettség alól, hogy olcsóbban, térítésesen válthassák ki mégis a gyógyszereiket. Az illető azután már a lehető leghamarabb elmenne a megelőzési vizsgálatára!

A német egészségügyi biztosításon alapuló hatékony ösztönzési módszert – kevesebb egészségbiztosítási díjat fizet az egészségre vigyázó, rendszeresen szűrővizsgálatra járó biztosított – viszem át – az egészségügyi járulékfizetés mellett is – közvetlenül az ingyenes megelőzési szűrővizsgálatoktól és az önkéntes véradásoktól függő ingyenes állami egészségügyi szolgálatot igénybevevőkre. Céлом, hogy a jelenlegi kb. 23 %-os csekély szűrővizsgálati részvételi arányt haladéktalanul min.

70 %-ra fokozzam ösztönzéses jogszabályokkal. Lényege, azoknak a magyar és kettős magyar állampolgárságú egészséges vagy járóbeteg felnőtteknek, akik nem járnak szűrővizsgálatra, vért sem adnak –, eleinte a 60 éven majd a 40 életéven stb. felüli nem fogyatékos, minimálbér feletti jövedelműeknek – nekik nem járna ingyenesen az állami egészségügyi szolgáltatás. Hanem velük például gyógyszerkiváltásnál pótdíjat, rendeléseken a saját vizsgálatok és kezelések stb. után költségtérítést fizettetnék. Hiszen akik 1-2 évenként vizsgáltatják magukat, azokból általában kevésbé lesznek súlyos betegek és utánuk az államnak jóval kevesebb költséget kell fizetnie.

E módon az államnak és a kórház-fenntartó önkormányzatoknak jelentős nagyságrendű, kezdetben 100-200milliárd Ft/év bevételük és megtakarításuk lenne, továbbá ma még aligha sejtett hatalmas társadalmi előnyökhöz is jutunk. Tervezem, hogy akik a betegállományba vétel alkalmával nem mutatnak fel érvényes szűrővizsgálati igazolást, az állami táppénz-ellátmányra nem lehessenek jogosultak. Ilyen előzmények után 1-2 év múlva – a leendő megtakarítás nagy részét az állami közmunkabér-keretbe átutalva

az állam – a versenyszférából kiszorult, regisztrált munkaképes állami álláskeresők szinte mindegyikének – kb. 450.000 fő új közmunkásnak – minimális közmunkabért tud fizetni.

Hiszen amikor a teljes foglalkoztatottságot elérjük, egyúttal a hanyatlásnak és a válságnak is jóformán véget vetünk. A megszorításokkal a hanyatlást mélyítjük, amely csak időhúzás a válságra nézve. E nyilván gondolatszegény államvezetésre valló, IMF-re jellemző értelmetlen megszorításos intézkedések mind olyanok, mint – megjavítás, fejlesztés nélkül – lyukas motoraljú vagy hűtőjű autóba időnként még további olajat és vizet töltenünk. Ezek után a hatóságoknak nyilván újabb produktív munkaköröket és -beosztásokat kell kigondolni, elsősorban a helyi távlati fejlesztési terveket elővéve, pl. a belvíz alá kerülő szántóföldek feltöltése magasabb terepszintre, néhány kórház fűtési rendszerének kísérleti átépítése teljesen újuló energia alapú (pl. hévízi, napkollektoros, geotermikus) modern fűtési rendszerűvé...

Kalkuláció:

A vizit-díjnak – az ingyenes megelőzési orvosi szűrővizsgálaton részt nem vevőknek – ajánlatos – minimálbéren felüli jövedelműek számára való – újra bevezetésének mint hatalmas társadalmi jelentőségű válság-kitörési megoldásnak az alapindoklására.

1. Jelenleg majdnem 500ezer fő állami álláskereső van nyilvántartásban, akik fejenként kb. 47ezer Ft/hó, azaz 564ezer Ft/év fizetést kaphatnának

$$443262 \text{ fő} \cdot 564000 \text{ Ft/év} = 249999768000 \text{ Ft/év} \sim 250000000000 \text{ Ft/év}$$

Tehát 443ezer munkanélkülinek évi 250milliárd forintos fizetést kell összesen elkülöníteni majd a leendő megtakarításokból.

2. Az 1 éves vizit-díjas bevétel 22milliárd Ft és megtakarítás 40milliárd Ft = 62milliárd Ft volt annak idején, 2006/7-ben mintegy 18 %-os szűrővizsgálati részvétel mellett. Sajnos jelenleg is csupán 23 %-os a szűrővizsgálati részvétel a mai csapni való szinte ösztönzés nélküli közegészségügyi intézkedések közepette.

3. Amint az ingyenes állami vagy privát pénz-díjas szűrővizsgálatról függően lesz továbbra is ingyenes az állami egészségügyi szolgálat, különben a minimálbéren felüli jövedelműeknek egyelőre kb. 100 Ft-os vizit-díjat és esetleg költségtérítést kell fizetni, akkor könnyen elérjük akár a 72,5 %-os szűrővizsgálati részvételt, amelynél 250milliárd forint lesz az éves bevétel- és megtakarítás-hozam összesen:

$$\frac{18 \% \cdot 250000000000}{62000000000} = 72,5 \%$$

$$62000000000$$

4. Eképp – az egészségügyi járulék-fizetés mellett is – a szűrővizsgálati igazolás megkövetelésével leendő ingyenes állami egészségügyi szolgálat bevezetésektől olyakkora nagy megtakarításunk lesz, hogy még idén előre láthatjuk, hogy várhatóan kb. 1 év múlva kitörünk a válságból. Hiszen a 2006/7 évi 1 éves jó és rossz tapasztalatokat már 5 éve beszereztük, így már most tudjuk, hogy amint kb. 3-szorosára növeljük a szűrővizsgálatokon részt vevők létszámát, az állam máris mindegyik állami állás-keresőnek közmunkát és minimális fizetést képes adni:

$$72,5 \% : 23 \% = 3,15$$

5. A fentiekből egyenesen következtethetünk arra a tényre, hogy az országnak már most jól előre láthatóan aligha van szüksége államkölcson-felvételre, például IMF-hitelre, ráadásul kamatos hitelforrásokra, pláne hogyha az önkéntes véradóknak is egyelőre ½ évre szóló ingyenes állami egészségügyi szolgáltatások igénybe vételére érvényes igazolást rendszeresítenek.

6. Az új rendszert kezdetben – túlságosan megnövekvő tömeges szűrővizsgálatok esetleg kiugró költségének finanszírozásának könnyítése érdekében – érdemes eleinte a 60 éveseknek, úgy fél év múlva a 40 éveseknek is és azután a 18 életéven felülieknek is fokozatosan bevezetni, ahogy a megtakarítások növekednek. Nyilván még több anyagi ráfordítást biztosíthatunk az idejében felismert súlyos betegségek gyógykezelésére a jelenleg is kiírt egészség-megőrző pályázatoknak és a pályázati pénzek szétosztásának fölöslegessé válásával...

7. Az általános szűrővizsgálatok meghatározása és elvégeztetése során, a még nagyobb takarékoság érdekében nyilván az alapszűrővizsgálatokat (tüdő-, rákszűrés, vér- és vizeletvizsgálat stb.) kell elvégezni, amelynek folytán a különböző alkalmassági vizsgálatokat (autóvezetői, repülőgépvezetői stb. jogosítványok, munkaalkalmassági, fogytékossági valamint leszázalékolási vizsgálatok stb.) legalább az alapszűrővizsgálatok szintjére jobb hozni. Ilyenformán a jogosítványok és munkaalkalmassági stb. érvényes igazolások is felmutathatók és rendelőkben, kórházakban stb. és elfogadhatók lennének a díjtalan vizsgálatokhoz és kezelésekhöz. Nyilván a kiegészítő szűrővizsgálatokat (szemfenék-, EKG-vizsgálatok stb.) az egyre több megtakarítások elérése arányában egyre nagyobb részben át lehet majd emelni az alapvető szűrővizsgálatok körébe.

8. A megelőzési szűrővizsgálatokon feltűnő, az egészséges szintet túlhaladó kóros paraméterekkel rendelkező káros szenvedélyűek ingyenes állami vagy akkreditált privát pénz-díjas elvonókúrát vállalhatnak és végezhetnek el, amely alatt és azután 1 évre érvényes ingyenes állami egészségügyi szolgálat igénybe vételére jogosító igazolást kapnak.

9. Az állami gyógyszerárakban a receptre szóló gyógyszerek és orvosi segédeszközök kiváltásakor – a gyakori drasztikusan növelgetett gyógyszerárak helyett egyre növekedő – pótlékot fizetessenek az érvényes szűrővizsgálati vagy véradási igazolást fel nem mutató vásárlókkal.

10. Pláne hamar véget vetünk a válságnak, hogyha a betegállományba felvétel napján még érvényes szűrővizsgálati igazolás felmutatása mellett folyósítják továbbra is az állami táppénzt!

Összefoglalóul:

A mai csekély kb. 23 %-os szűrővizsgálati részvételt haladéktalanul min. 70 %-ra jobb növelnünk, mert akkor sokkal kevésbé lesznek súlyos betegek és utánuk az államnak jóval kevesebb költséget kell fizetnie. Az ingyenes szűrővizsgáltak kivételével, kezdetben a minimálbér feletti jövedelműek a recept-kiváltáskor pótlékot fizessenek. Valamennyi állami álláskeresőnek meglesz a minimálbérkeret a 23 %-os, kevés szűrővizsgálati részvétel ösztönzés általi 70 %-ra fokozásával – a vizsgálatot kihagyóknak a vizit-díj (100 Ft) újra bevezetése útján –, mert akkor az első 1-2 évben kb. 100-200milliárd Ft/év, azután még pár évig egyre több megtakarításunk lesz. Az ingyenes szűrővizsgáltakon kívül, akiknek a betegállományba vétel napján nincs szűrővizsgálatról igazolása, azoknak nem folyósítják az állami táppénz-ellátást.

Az innovatív gondolkozásmódot a történelemből vett esetekből, okos mondákból és furfangos bírói ítéletekből stb. lehet elsajátítania az érdeklődőnek.

Az ókori Kínában például akkoriban a folyók áradásaikor azt hitték a falubeliek, hogyha a folyam istenének emberi életet áldoznak, elkerülhetik a gyakori istencsapást. Ám voltak boszorkányok, akik elhitették a tudatlan néppel, hogy évente egy szép lányt kell a folyóba vetni, hogy a folyamistent kiengeszteljék. Egyszer egy napon új elöljárót választottak az egyik városban, az eszes és bátor Hszi Men-t, aki menten kihirdette, hogy amikor a folyamisten menyegzőjének napján az áldozatot hozzák, el akar búcsúzni attól a menyasszonytól. Az áldozati ünnepnapon a boszorkány és néhány boszorkánytanonc kikísérték a folyóparthoz egy hófehér ruhába öltöztetett menyasszonyt és az ott várakozó elöljáróhoz járultak. Hszi Men ránézett a reszkető lányra és felszólította a boszorkányt:

– Ez a lány nem elég szép, hogy a folyamisten méltó menyasszonya legyen. Kérd meg a folyamistent, hogy várjon, amíg szebbet találunk!

A boszorkány vonakodott a folyóba menni, ezért az elöljáróság hatósági emberei betaszították a folyóba, így sietteték, mielőtt újabb áradás jönne...

Egy ideig hiába vártak, a boszorkány csak nem jött vissza. Hszi Men azt kérdezte:

– Miért késlekedik oly soká? Küldjétek utána a tanítványát, hogy siettesse!

Az emberei az egyik boszorkánytanoncot elkísérték a partig és hogy nem akaródzott a vízbe menni, hát belökték, hogy ússzon. Még néhány boszorkánytanoncot a folyóhoz kísérték, ám Hszi Men azzal fejezte be a szertartást, hogy kijelentette:

– Úgy látszik, a folyamisten sokáig marasztalja vendégeit, hát halasszuk el a házasságot! – és hazaküldte a gyönyörű szüzet, aki vélhetően nem neheztelt amiatt, hogy nem elég szép az elöljáró szemében. Akkor a város lakói is boldogan tértek az otthonaikba.

Azóta egyáltalán nem ünneplik a folyamisten menyegzőjét.

E regében igazi innovatív gondolat az, hogy bonyolultabbá teszi az okos előljáró a helyzetet olyképpen, hogy még újabb szempontot hoz be az egyébként is nagy problémába azzal, hogy szebb lányt kér, nehogy az isten megorroljon. Tehát felnagyítja a problémát és azáltal jóval több esélyt ad a probléma huszárvágásos, szinte boszorkányos, ám így mégis sokkal egyszerűbbé tett megoldási módjára: Kitalál egy olyan igényt, mely szerint istennek még jobban tetszőbb lány kell, vagyis még akár a boszorkánynál is jobban azt akarja, amit a boszorkány, vagyis hogy az istennek egyre jobbat és még jobban áldozzanak, nehogy árvíz érje a várost. Ha már az istennek áldoznak, akkor még jobban jól akarja, így ahhoz direkt még további feltételt is támaszthat. Ezért kéri, hogy szóljanak az istennek, hogy várjon. Az isten értesítésének módját már úgy intézi, hogy annak, aki az istenének a híve, az majd csak szót ért az istennel, így hát a boszorkányt mint szóba jöhető illetékest küldi hozzá. Itt legalább három innovatív lépés van: nem elég szépség, szólni az istennek a várakoztatás miatt, késlekedés – vendégmarasztalás – miatt az egész eljárást szüneteli miközben az áldozathozatalt halasztja...

Okosan, sőt bölcsen vitázni, érveket találni kultúrált, művelt ember képes. Igazi békeközvetítők, a diplomata, államférfiak DEÁK Ferenc, Mihail GORBACSOV és mások a népekre illetve az emberiségre kiható nagy jelentőségű konfliktust, viszálykodást hárítottak el...

Történet: Az ókori Perzsiában az egyik meghódított, kis népet a főkamara gyűlölte, annyira, hogy – a király törvényhozó jogával felruházva – törvényt adott ki, amelyben a kis népet kiküldik az országból, de ha nem mennek el, akkor egy bizonyos napon elpusztítják. A kis népcsoport feje a királyné bátyja volt, aki értesítette hűgát a törvényről és kérte, hogy járjon közbe érdekükben a királynál.

A királyné meghívta mind a királyt a férjét, mind a főkamara lakomára a saját lakosztályába. Amikor a királyné megvendégelte őket, a király megkérdezte:

– Mondd királyném minek köszönhetem, hogy mindenféle földi jóval traktálsz? Mondd, mit kérsz, vagy kívánsz!

A királyné erre felnyitotta férje szemét, hogy az a bizonyos nép, amelyiket meg akarnak támadni, az nem bűnös nép, csak a főkamara gyűlöli. A király felháborodásában elfogatta a főkamara és a királyné bátyját nevezte ki új főkamaraának. A báty megkérte a királyt:

– Királyom, óh kérlek vond vissza vagy hatálytalanítsd ama népellenes törvényt!

– Főkamara és ti urak mind tudjátok meg, hogy én a törvényeket azért hozom vagy hozatom, hogy azt betartsák és végrehajtsák. Amint a kocka el van vetve, úgy van a törvénykezés, azt tehát nem másítom. Hanem te bölcs ember vagy főkamara; találj ki olyan új törvényt, amellyel orvosolhatod az érvényben lévő, a népre hátrányos törvényt, hiszen még van idő a támadás napjáig!

A királyné és a főkamrás átment az írnoki terembe, ahol új törvényt gondoltak ki:

– Minden kis nép, amelyik a perzsa birodalomban él, ugyanazon az – előző törvényben említett – naptól fogva ha megtámadják, mindnyájan fegyverhasználatra és önvédelemre jogosultak.

A kis népet valóban megtámadták, de mivel ismerték a másik törvényt is, hogy védekezhetnek a kis népek, a támadók eleve kevesebben mertek fegyvert fogni ellenük. Így néhányan – főleg a gyűlölködők – elestek ugyan mindkét oldalról, ám azután a népek békességben éltek.

A király a feleségét azontúl bevonta a politikai tanácskozásba és a törvényhozási munkába...

Mátyás király intézkedése is tanulságos a feltalálók megjutalmazásakor:

Az aranycsináló a mellére üt és azt mondja:

– Uram, király! Ha ilyen dűb-dűb dolgokra ekkora ajándékot adsz, akkor mit adsz az én tudományomért?

– Mit tudsz jóember? – kérdezte Mátyás király.

– Aranyat tudok előállítani. Amit az olvasztó-üstömbe rakok, abból aranyat öntök. – szólt az ember.

– Hozzatok hamar egy nagy zsákot! – szólt a szolgáltnak a király. Az ember pedig azt hitte, hogy majd ebbe teszik a sok kincset, amit a tudományáért fizetségül adnak.

– Tessék, itt ez a zsák, fogadd el jóember! – kanyarította a zsákot a király a vállára.

– Uram, mit csináljak ezzel a zsákkal? – kérdezte a megszeppent ember.

– Hát tedd ebbe az aranyaid! – bocsátotta el nevetve Mátyás király az udvarából.

Ebből a mondából is nagy tanulságot vonhat le az ember és főleg a feltaláló:

A leleményes találmányt kitalálónak aligha van szüksége a jól előadott bemutatón túl az előadás résztvevőinek meggyőzésére, hogy a találmánya miben és mennyire hasznos. A jó feltaláló vagy maga menedzseli magát vagy más segítőt keres és vesz maga mellé, akinek lehet, hogy fizet vagy beígér haszonrészt a majdani hasznosításkor (vagy kombináltan ígér is és viszonylag kevés pénzt is átad). Például a látcső feltalálójának vagy készítőjének, a király nagy valószínűsítéssel azért adott egy zacskónyi aranyat, hogy az iparos embernek legyen pénze a kezdeti beindulási anyagi nehézségeken úrrá lennie. Be tudjon szerezni lencsét, el tudjon készíteni távcsöveket és addig is el tudjon lenni, meg tudjon élni, míg el tudja azokat adni.

Bemutatás nélkül, csak úgy bemondásra az első alkalommal még a király is hisz annyira, hinni akar az embernek, hogy nehogy a kedvét elvegye, hogy mégis egy kis segítséget, zsákot adományoz mondjuk a jóindulata jeléül. Azután persze már aranycsinálási bemutatót vár el, hiszen a jövőben még lehet, hogy az aranyat mégiscsak elő lehet az emberiségnek állítania...

Mátyás király törvényeit is aligha ismerjük, de még csak ki sem találnák a képviselők se mondjuk a következőt:

Például a jobbágy és a tized-fizetést kirovó királyi hivatalnok közötti jogviszonyban

- a hivatalnok kívánságára a jobbágy megesküdhethet, hogy mennyi gabonája és szőlője stb. termett

- a kirovó vagy hisz és megkapja a tizedet, vagy megszámlolja a terményt és a többletet elveszi (ha kevesebb, arról talán nem intézkedett a király)

- amikor azonban az eskü szerinti mennyiség egyező, a hivatalnok a tized átvétele mellett általában 1 aranyat köteles fizetni a jobbágyoknak a szükségtelen számolás és időhúzás miatt

- ha a hivatalnok mégsem akar aranyban fizetni, akkor a lovát kell átadnia

- a jobbágy a hivatalnok lovát el is veheti

Máig értetlenül állok azelőtt, hogy nem tanították ezt a királyról az iskolás koromban?

Salamon király ítélete is ismert, ahogy annak az asszonynak ítéli a gyereket, aki átengedi a másik asszonynak, hogy a gyerek inkább az övé legyen. Így csak egy – az igazi – anya akarja elkerülni a gyerekének kétfelé vágását...

Mint ismert; a király a két anya követelésére, hogy melyiké legyen a gyerek, azt az ítéletet hozta, hogy vágják két-felé a gyereket és adják a két nőnek...

A király ezután módosítja az imént hozott ítéletét és az igazi anyának ítéli a gyereket.

Itt az innovatív gondolkodás abban van, hogy Salamon király az anyai érzelmekre épít, az olyan motivációkat keresi és használja, amellyel kiváltja a gyorsabb meggondolásra késztető reakciókat. Az anya mintha a gyerek életéről döntene, úgy hagyja inkább a másik nőre a gyereket, akitől sorsforduló vagy szerencse stb. útján még visszaszerezheti és élve a gyereket, de kétfelé vágva már nem. Míg a másiknak, az áldozatnak kevésbé lényeges, hogy élve kapja meg, így nem volt eléggé gondolkodóba esve, hiszen a gyerek nem ötleme van, ezekből elmaradt a felindulásában. Persze vannak olyannyira is bonyolult esetek, hogy pl. az áldozat jobb anyja lenne a gyereknek, mint a rossz anya a saját gyerekéhez, de hát erre még újabb kifogásokat kéne kitalálni...

Deák Ferenc a XIX. századi feudális örökváltság dolgában úgy tudta keresztülvinni az országgyűlésen a törvényjavaslatát, hogy önkéntessé tette az örökváltság lehetőségét a jobbágyoknak. Az arisztokraták nagy része így megnyugodott, hogy mégsem lesz a jobbágy szabad polgár és így továbbra is rendelkezhet a szolgálói felett. Az a néhány jobbágy, aki takarékoskodik vagy örökölt annyit, hogy kiváltsa magát a szolgasorból, hát az ügy is kevés lesz, az úr azt még kibírja. Deák és más haladó gondolkodású grófok és urak azonban nem híresztelték, bár nem is titkolták, hogy maguk váltják ki a jobbágyokat, akik náluk dolgoznak, csak a törvényre vártak, hogy mégis milyen jogai legyenek a széles körben polgárosodó népnek és legális eljárás legyen módjuk. Hiszen addig a jobbágyot, annak ellenére, hogy menlevelet adtak ki a

számára, a másik úr megtehetette, hogy nem fogadja el és újra jobbágysorba taszította. Deák találékonysága abban van, hogy kitalálta, hogy önkéntessé tegyék az örökváltságot és így egyelőre mégse legyen kötelező örökváltság, hogy egyáltalán megszavazhassák e törvényt a felsőházi főurak, mivel a haladás ügyét így sokkal jobban szolgálják.

Az is nagyon innovatív elgondolás és igazi, Deákra valló jó stratégia volt, a szabadságharc leverését követő passzív rezisztencia meghirdetése a megmaradt és harcot elvesztett és főként kedveszegett magyarság számára. Mintegy mentőövbe, úgy kapaszkodott bele ebbe az utolsó szalmaszálként kínálkozó egyetlen jó lehetőségbe mind, aki a labancok ellen dacolt. Deák ugyanis hallgatólagosan, mindössze a szükséztől magatartásával elterjesztette azt a helyénvaló magatartásformát, miszerint a haza függetlenségének elvesztése után a hazánk szabadságának visszaszerzéséről és a függetlenségéről való lemondásról nincs szó, egyelőre azonban várakozó álláspontra helyesebb helyezkednünk. Ha majd a jövőben – sorsforgandóság vagy szerencse folytán – a hazánkért tenni újra lehetőségünk leend, akkor megteesszük, amit a függetlenségünk és szabadságunk érdekében megkövetelünk.

Itt az az innovatív megfogalmazás van abban, hogy passzívak legyünk, a megszálló ellenséges hatalomtól lehetőleg ne fogadjunk el semmit, amit nem okvetlenül muszáj, amelyet mintegy programot határozott meg a haza bölcse. Emellett annyi biztatást is adott az elkeseredett hazafiknak és gyászoló árváknak és hadiözvegyeknek, hogy ha nem adjuk be önként a derekunkat, hanem csak kényszerre cselekszünk a minket otrombán leverő ellenséges hatalomnak, akkor még van valamirevaló esélyünk a szabadságunk és önállóságunk visszanyerésére és a bajokból és a szenvedésekből való kilábalásunkra. Ennek a közelvárásoknak megfelelő és jól megalkotott elvi álláspontnak szinte az összes magyar a híve volt, amely sikeres is volt és méghozzá olyannyira, hogy a császár úgyszólván könyörgőre fogta a kiegyezés irányában a dolgot, mert különben a porosz háború elvesztésével valószínűleg Ausztria létét veszélyeztették a Habsburgok ellenségei.

Valószínű, ha nem fogalmaztak volna meg egy ilyen passzív programot, akkor is lett volna valamilyen passzív hozzáállás és ellenállás a megszállók ellen. Azonban akkor viszonylag kevesebb ideig szenvedve és tűrve éltünk volna és kevesebb eredménnyel jártunk volna Deák Ferenc bölcsessége nélkül.

Ezeket a jó gondolatokat azért is jegyzem meg, hogy amikor a találmányaim el akarom hatósággal, döntéshozóval, gyártóval stb. fogadtatni, akkor az idézetekkel, a régiekre való hivatkozással és példa-felvetésekkel még jobban oda tudjak rájuk hatni, hogy elfogadtassam a témáim. Sokszor a találmány nagy társadalmi jelentőségét domborítom ki, csak hogy valamennyi engedményt érjek el. A politikusoknak és állami vezetőknek azért írok, hogy valamilyen helyeslést, vagy elfogadtatást kapjak, amelyre hivatkozva esetleg gyártónál kicsit többet érek el, vagy kiállításon jobban elfogadják a kiállítandó modelletem...

Megírom az egyik érdekes sikeremet, amelyet egy rádiós riport-műsor idején a párkapcsolatokban általánosan szokásos – elválok, szakítok – egyféle sommás és drasztikusan az együtt járásnak véget vető mód helyett javasoltam, hogy inkább iktassuk közbe az együttjárás felfüggesztését illetve szünetelését. Amíg az együtt járás utáni szakítás után, ha újra összejönnek a párok, akkor már ugye "újra melegíthetik a levesüket", tehát nehezebb újrakezdeni. Amikor a felfüggesztés alatt egyszersak a pár mindkét alanya egyetért abban, hogy együtt járnak tovább, akkor mindössze folytatják az együttjárást és a felfüggesztéssel felhagynak. Ezzel az új hozzáállással sokkal könnyebb még lelkileg is meglenni és még annak is könnyebb a párkapcsolatát megtartani, aki a felfüggesztési időszakban másvalakivel is pároskodott, szeretkezett. Ugyanis azt – a felfüggesztés mellett – könnyebben meggondolhatja, hogy most az új kapcsolata jó, vagy a korábbi párkapcsolata volt-e vagy volna jobb. Ha vissza óhajtana térni a korábbi párjához, mégiscsak könnyebben megteheti, hiszen nem jelentették ki egymás előtt, hogy nem járnak tovább együtt, meg hogy vége az együttjárásuknak. Így akár az új kapcsolatának mondhatja, hogy egyelőre felfüggeszti a mostani együttjárásukat vagy véget vet együttjárásuknak és visszamegy a korábbi párjához azt a kapcsolatát folytatni. Ösztönző elemnek állítom be, hogy ne tartson túl sokáig a felfüggesztés, hogy a felfüggesztés alatt ha egyikük elhunyt, az özvegye mondjuk a felét örökölje, mint amennyire a rendezett párkapcsolatában jogosult. Az életben az úgymond „lépcsőfokok besűrítésével” jóval könnyebben vesszük az akadályokat és bizony jobb kompromisszumokra leszhetünk képesek.

Erre ezt a választ kaptam az egyik nagyon jól ismert gyermekpszichológus tanártól: A házasság szüneteltetése nagyon érdekes gondolat. Azt hiszem, a megvalósíthatóságáról a szakterületen képzett jogászokkal kellene konzultálnia. Szeretettel üdvözlí

dr. Ranschburg Jenő

Lábelfordítással az elcsúszás ellen:

Azt találtam ki, hogy hóban – amúgy Blahó-módon – a csúszós úton úgy lépdelek, hogy a gyalogolás közben, amikor a lábamat vagyis a sarkamat éppen emelem, az alatt a már kissé levegőben levő sarkam kicsit befele, a másik lábam felé fordítom nagyjából vízszintes síkban 1-2 cm-nyit a saroktalpvas (cipősarok) ívhosszában (a gyakran változóan csúszós úton szinte minden lépéskor egymás után befele fordítom mindkét bokám). Ezáltal nagyságrendileg sokkal jobban érzékelem a járófelület csúszósságát és azon mód lassítok szinte önkéntelenül amint csúszósabb a járda. Tehát jóval kevesebbszer csúszok meg hirtelen és váratlanul a gyalogolás közben! Ám jégfelületen, összefüggően síkos havon fölösleges ez a járásmód, mert azon a szokott elővigyázatos módon járunk és amellet eme új lépésmóddal újabb és más tapasztalatra már nem teszünk szert.

A tudatalattinkkal ugyanis előbb érzékeljük a síkosságot, sőt beállítódunk a reagálókészségünkkel a csúszás arányábani reflexeinkre, hogy amikor megcsúszunk vagy el is

esnénk, akkor az a kezdeti bizonytalanság is kisebb lesz, hogy hogyan is kéne a legkisebb baj érdekében és a sérülés elkerülése végett földet érünk. Olyan ez a szervezetünknek illetve az idegrendszerünknek mint az oltás: a szerveink úgy, beoltva jobban tudják, mit kell csinálni, hogyan helyesebb reagálni, mozogni és immunissá válni, mint ahogy mi ésszel felfogjuk és elgondoljuk. Ugyanis az evolúciós fejlődés során olyan immunreakciókat, sok készséget és önkéntelen mozdulatsorokat tanult be az ember, hogy a memóriájában sokkalta több válaszreakció lépés- és mozdulat-sor van meg mindenkinben, mint amennyiről konkrétan tudunk! Sőt sokkal több mozgás-sor van bennünk mintegy elraktározva, mint ahányat életünkben az eleséseinkkor önkénytelenül reflexszerűen megteszünk.

Külön szóvá teszem, hogy az a biztonságérzet és nyugalom, amelyet a jeges utakon eme lábmozdulataim idején átérzek, olyan nagyszerű érzés, hogy egyben új, igazi felfedezés élményét élem át. Ott tartok, hogy még gyorsabban is megyek, mint más hasonló idős ember. Sőt már időnként vissza is kell fognom magam, hogy ne hogy elbizakodottabb legyek és az óvatosságomból túlságosan engedjek. Kérem terjesszék el...

Ha reggelente túl korán ébredek, akkor még félálomban direkt valamilyen aktuális dologra, problémára gondolok, annak tudatában, hogy ilyen féléber állapotban az ember agya gátlástalanabban használható, hiszen azok az automatikus fékek, amelyek az ébrenlétben az ember az eszében forgat, félrevívők lehetnek és ezt az ilyen korai gondolkozás alkalmával elkerülhetem. Így már több dolgot is jobba tudtam alakítani, mert még újabbakat gondoltam ki egyes problémáimban.

Ahhoz, hogy témákat keressek, amelyeken elgondolkozhatok, alig van szükségem, mivel amikor újságot olvasok, televíziót nézek stb. abból veszem, miket kell javítanom, újabb ötletekkel jobbitanom. Legfeljebb előre kikészítek tollat és papírt, hogy rövidítve feljegyezzem a dolgokat és a hivatkozásokat meg az egyéb fontos adatokat.

Amikor éppenséggel nem töröm a fejem új szerkezeten, akkor általában az agytekervényem tornáztatására nyelvi logikai gondjaimmal és annak jobbnak és helyesebbnek mondható javítására és újítására törekszem.

Így jutottam arra a következtetésemre a fiú-lány, fiúm-lányom, fiam-lányam szópárok kapcsán, hogy a saját lánygyerekeimet a lányamnak helyesebb említenem.

A feltaláláskor először is jól meg kell fogalmaznom a kérdéseimet, milyen problémára vagy igényre kell jónak tűnő megoldást találnom. Ilyenkor erősen ügyelek az egyes szám első személyes igehasználatomra, hogy a saját kútfőmre támaszkodhassak és így hajtsam ki belőlem és magamból az eredményre vezető megoldási variációkat. A kézi alvás-riasztó készüléknél például azt vetették – hatósági oldalról – a szememre, hogy a riasztót akkor is sokan tovább használnák, amikor felébrednek, mert a készülékre hagyatkozva mégsem állnának félre a veszélyesen álmos vezetők és ez máris szabálysértés. Erre azáltal, hogy arra gondoltam, hogy valamilyen időbeli tényezőt is

számításba kéne venni és így kaptam észbe, hogy rég használják a tachométert. Akkor talán egyesíthetnénk a két dolgot, a kézi riasztóhoz memória-egységet lehet hozzátenni. Ám ha abból még nem annyira lehet visszakövetkeztetni, hogy valaki az első riasztáskori felébredésénél miért használja még tovább a készüléket, akkor mi legyen? Ekkor gondoltam arra, hogy meg kéne figyelni a vezetőt, és így vezettem rá magamat arra, hogy a kamerák utastérbe telepítését gondoljam ki. Ilyenformán lehetne azokat a szükséges kísérleteket elvégezni, amelyekkel az alapvető empirikus tapasztalatokhoz eljuthatunk. Jelenleg több alkotóműhelyben, így a hazai Knorr-Bremse általi és más – Akadémia által is felkarolt – intelligens és komputeres járművezérlési és járműbiztonsági kutatások és fejlesztések jelenleg alig vihetők a gyakorlatba, mivel nagyon drágák a berendezések és megrendelés is aligha van. A svéd Scania-kamiongyárban 15 m magasról azért ejtik le a vezetőfülkét, hogy hol erősítsék meg a szerkezetét. Ezzel jellegzetesen „ágyúval lövünk verébre”! Eközben a hatalmas pénzeket felemésztő kísérletek idején azonban kérdezem, lehet-e olyan viszonylag olcsóbb, a nagyobb tömegek közt elterjeszthető jó kihatású kisebb, egyszerűbb kivitelű készülék és használati módszer, amellyel mihamarabb optimálisan jelentős mértékben csökkenthetjük a balesetek számát elsődlegesen az elalvásos baleseteknél? Erre máskülönben kitalálták már például a szemrebbenés-figyelő készüléket, de hazánkban még jóideig az sem terjedhet el pláne a kellő számban, mivel még az is túlságosan drága a járművezetők nagy részének. A fülre akasztható kis riasztó pedig amiatt kevésbé alkalmas e célra, mivel a fejet a járművezetéskor mozgatja az ember például körülnézéskor a balra fordulás, az előzés előtt, miközben óhatatlanul kissé lehajtja vagy felemeli a fejét. Ekkor a riasztó esetenként zavaróan szólal meg...

Az ilyen álmosodás hasonló a hosszú monoton előadások alatti elálmosodáshoz és az ezzel összefüggő elalváshoz, ami ráadásul olykor még teljesen és ténylegesen kipihent állapotban is lehetséges. Ez az egyik ok, hogy ez ellen az álmosodás ellen szükségszerűen önébresztő megoldást, ébren tartó módot kényszerül az elalvásra hajlamos autóvezető használni, alkalmazni.

Az álmosodás folyamán az ember egy ideig még képes az álmoság ellen nagy akaraterővel is küzdeni, hogy meghatározott ideig vagy távolságig ne aludjon el, azonban ezt egy véges határhelyzetig teheti az ember; amelynek a kellően pontos idejét nem is tudja az ember, ugyanis egy fokon túl hiába bármilyen akaraterő, elalszik az ember. Az ember szinte soha nem veszi észre, hogy elalszik és azt se, hogy percre-másodpercre pontosan mikor alszik el. Több olyan vezetővel is beszéltem, aki elmondta, hogy amikor még hosszabbítja magának – az álmosodása dacára – az útját, vagyis még egy kis időt rátesz az addig meghatározott menetidejére, már többnyire nagyon nehéz dolog azt az álmosági fokot eltalálni, amelynek időtartama alatt biztosan ne aludjon el. Sőt többnek is volt olyan pillanatnyi elalvása, amelyet ha nem él át az ember, sose jön rá arra, hogy saját magának hogyan és mennyire mérlegelje, mennyire hozza egyensúlyba az álmosodás ellenes akarateréjét a természetnek az alvást követelő ráhatásával. Ez a másik ok, hogy éberebbé tegyük magunkat külön elővehető valamilyen ébren tartó eszközzel, móddal.

A kamionosok között érdeklődve megtudtam, hogy ők többnyire a kézi-gáz bekapcsolása és használata okán szenvednek olyan alvás miatti balesetet, amely alatt ha elaludna – még ha pillanatokra is – hiába erőtlenedik el az ember lába a gázpedálnál, az automatikus kézi-gázzal haladva ugyanakkora, nem csökkenő sebességgel ütközhet.

Bár valószínűnek tartom, hogy viszonylag többen is – a készülék mintegy gondoskodó hatására – e készülék ébresztésére hagyatkozva mégis mernének veszélyes álmosságuk közben vezetni, mégis a meghatározónak vélt nagy többség a kézi készülékeket – a rendeltetését remélhetőleg eléggé jól felismerve – megfelelő módon fogja használni. Esetleg a használat során a vezető jóval pontosabban fogja tudni, mikortól annyira álmos, hogy máris meg kell állnia. A készülék általános használatba vételi lehetősége jelentősen fontosabb, mint attól tartani, hogy a nem megfelelően használatba vett készülékek által túlzottan sokan okoznának balesetet...

Amikor a mozdonyokat először kezdték használni, akkor volt eleinte kötelező egy lovaskatonát előre küldeni, aki kürtjével figyelmeztette a népet, hogy ne ijedjenek meg, hanem adjanak utat, mert egy mozgó gépezettel jönnek...

Amikor az első vasból készített hajót a szkeptikusok körüljárták, még néhányan a tudósok közül is hajlottak arra, hogy az ekkora hatalmas és súlyos test azért már van akkora nagy, hogy mégiscsak el fog süllyedni...

Einstein úgy 100 éve a vaskalapos tudósok előtt hiába bizonygatta, hogy a fény elhajlik a nagy tömegű Nap közelében, azt ők a józan észnek ellenkezőnek tartották. Milyen jó lenne most is egy Einstein vagy két Zweistein...

Korunkban a feltalálás éppen azért nagyon fontos, mert az emberiség mostanában szinte rohan a vesztébe, hiszen vészesen feléli a feldúsult földi energia-tartalékait és önpusztító életmódot folytat egyre terjedő mértékben. Manapság a kezdeti hanyatlás korában a legégetőbbnek és legsürgetőbbnek a nyelvhasználatunkat és még a közösségi felelősségérzetet gondolom helyretenni (lásd bővebben még a mellékletben):

I. A nyelvhasználatunkban a rám vonatkozó a mondataimban az igéket a lehető legmesszebbmenően törekszem kijelentő módon egyes szám első személyben ragozni, mert így a jóval nagyobb felelősségvállalás felé terelem a beszélgető-partneremet. Kérdésben, kérésben fogalmazhatok egyes szám második személyben.

Téged hiányoltalak. – ezt mondhatom, ám nem mondhatok olyasmit, hogy te hiányoztál. Érdekellek téged. (érdekelsz engem – ezt nem mondhatom.)

Tetszek téged. – ezt mondhatom ugyan, bár szokatlan, ám nem mondhatom, hogy tetszel nekem. Hiszen azt, hogy tetszem-e valakinek is, azt csakis én mondom meg.

Ha nekem mondja valaki, hogy hiányzol, mármint hogy én hiányzom neki, akkor felhívom a figyelmét a saját cselekedeteimről való szabad döntésemre és megkérem, hogy a kérdő és kérő mondataitól eltekintve saját magáról és saját magától egyes szám első személyű igeragosan fogalmazzon, ha nem akar sérteni. Ismételten más személyragos igehasználata esetén megszólom és általában elhalasztom vagy szünetelem a beszélgetésem. Például azt azért megemlíthetem, hogy az általábani jóakaratom mellett korholni fogom, ha az általam kért saját magáról szóló egyes szám első személyű

igeragos fogalmazások figyelmen kívül hagyása által a velem kapcsolatos személyi szabadságjogaimba hatolásokat észlelem. Erről különben egy külön vitakulturális könyvet is megírtam.

II. Az igemódok: cselekvést, történést, cselekvést-történést jelentő igemódokhoz még egy új, eseményt jelentő igemódot gondolok hozzátenni. A velem kapcsolatos történések és történetek esetében, éppen azért mert azokat én történem és történtem pontosabban és ésszerűbben teszem helyre. Amikor a vásárlásom után a közértből hazaviszem a szatyorban a tejet és útközben elejtem, akkor az aszfalton a tejes-zacskó vagy szétreped vagy a zacskót szétrepesztem és a tej kifolyik, a tejet kifolyom. Mivel ennyire szabatosan aligha fogalmazunk, ezért az általam való történéseknek és a velem kapcsolatos cselekményeknek a precízebb helyre tétele érdekében eseményt jelentő módot állapítottam meg. Ebben az igemódban megtehetem, hogy új, újszerű szavakat fogalmazzak: például a tejet kifolytam – ez a tipikusan eseményt jelentő igemód, mert ez a való igazság. Ezáltal hiszek egyre jobban abban, hogy nyelvünket kevésbé angolosítjuk el, mivel a magyar nyelv jóval kifejezőbb és fejlődőképesebb és továbbra sem lesz három nem ebben a szép magyar anyanyelvünkben...

A német nyelvben általában, közvetlen társalgásban a der Tisch, die Tür, das Fenster névelőit többnyire mindet mint tárgyat direkt semleges-nemben használom: das Tisch, das Tür, das Fenster (asztal, ajtó, ablak). Hiszen nélkülül a német nyelv aligha újul és az is elangolosodik, elangolosítják, mert a nem fejlődő nyelvet elfelejtik. Távolatba olyan világnyelvre lesz egyre égetőbben szükség, amelyikben nincs 3 nem, hanem elő és élettelen megkülönböztetés, továbbá ahogy ejtik, úgy írják (erre az angol nem felel meg), a főnevek írhatók kis kezdőbetűvel (erre a német nem megfelelő) és még az összes igemódban tudjuk ragozni az igéket stb.

III. A személyes szabadságjogok érvényre juttatásához a feltalálónak azért is jobb hozzásegítenie mind magát és mind a tárgyalópartnereit, hogy a találmányához vagy a leendő ötleteihez jóval jobban megnyerhesse a szóba jöhető tárgyalófeleket, akik közelebb vihetnek a döntéshozók felé...

Azt mondom például: Dicséretemül veszem a szép mondataid. Megtiszteltetésnek érzem, a szóra méltatásod. (Az I. szám 2. személyragú igéket igyekszem elhagyni, helyette fő- és/vagy igeneveket használok.)

Ha olyat hallok, hogy érdekelsz engem, akkor általában igent mondom; igen érdekellek téged. Hiszen más egyelőre mondhatja az I. sz. 2. személyragozott igéket, mivel azt a vitákban és előadásokban szokom megszólalni. Ám én legfeljebb megkérdem azt az illetőtől, hogy te érdekelsz engem egyáltalán? Hiszen azt ő mondhatja meg, hogy érdekel-e engem, érdeklődik-e irántam. Azt, hogy valaki kijelentse, hogy abban ő dönt, hogy érdekelsz vagy nem érdekelsz, vagyis hogy ő érdekel engem vagy nem érdekel – azt az illetőt irreálisnak tartom, a nyelvhasználatát irrealitásnak veszem. Jelen korunkban ugyanis ideje a már letisztult szövegezési formulákat kiötlöni és használni, ne hozzunk már szégyent a régi Kazinczy-féle nyelvújító irodalmárookra és nyelvtudósokra!

Azt is mondhatják, hogy tetszel nekem. Erre vagy tetszek, vagy nem tetszek neked, válaszolok. Azonban én tetszek vagy tetszetősnek, imponálónak tartalak téged stb. kifejezést használhatok.

Amikor ilyet hallok, hogy – nem érdekel, nem tetszel –, akkor azonnal beszólok egy mondatommal, hogy hogyan helyes a kifejezés: nem érdekellek téged. Ha erre azt mondja ezután, hogy ne szólj bele, akkor rögtön egyetértőleg kijelentem, amit nem akarsz, azt én pláne nem akarom; mindössze beszóltam és nem beleszóltam. Ha ezután megtiltja, hogy akár beszéljek is, akkor megmondom: Helyénvalóságok hallatán nem is teszek szóvá, ám túlhibázott mondataid ezentúl ma mindig szóvá teszem. Felszólítlak és figyelmezek a mind tisztább és pontosítottabb fogalmazásaidra.

Amikor azt hallom, hogy sugalmazok valamit és annak az ellenkezőjét is lehet annak feltételezni; akkor az illetőnek megmondom: Én mást mondtam és mondok, mint te. Inkább ama sugalmazásnak a te képzettársításoddal való irreális túlkomplikálását konstatalem, ezt veszem észre.

Ha azt mondják, veled nem lehet tárgyalni; akkor megkérdezem: Talán te nem leheted, hogy velem tudj tárgyalni, mert én ezután is tárgyalni tudok? Légy kérlek felülemelkedettebb és beszélj engem elfogadóbban, mert máskülönben máshoz is vihetem a találmányomat és mással beszélem meg a hasznosítását is...

Amikor rám mondják, hogy idegesítsz, akkor igenevet használok: Többnyire téged tartalak idegesítőnek. És messzemenőleg tiltakozom, hogy idegesítek. Általában az idegesedik saját maga önmagától, aki rám fogja, hogy idegesítem.

A feltalálótól többnyire elvárható, hogy ő diktálja a tárgyalás menetét és esetleg ő vezesse is a tárgyalást.

A logikus nyelvhasználatommal sokkal pallérozóbban beszélek és a beszédem közben sokat gondolkozom, hogy a megfelelő szóhasználatomat kialakítsam vagyis a helyénvalóbb szóformulákat kitaláljam még a mondatom kimondása közben.

E nyelvi logika mentén a következő előnyökhöz juthatok:

- átszoknak idővel az általam szokott szó-alakoknak a használására
- idővel nagyobb elismerésre számíthatunk a kezdeti idegenkedések elmúltával
- nagyobb, sőt többnyire jobb eredményeket érünk el a tárgyalásokon
- érdekesebbek és hitelesebbek leszünk mások szemében
- jobban megjegyzik a mondottainkat, néha visszamondják nekem, az érdekes kifejezéseimet, amiket tőlem hallottak és átvettek vagy megtanultak
- még inkább segítenek az érvényesülésünkhöz, szólnak valamilyen jó lehetőségről, kapcsolatba hoznak döntéshozóval
- egyre többen pártolnak és kevesebben elleneznek

III. A kortársaim felelősségérzetének jobbá formálását a beszélgetőtárs és más partner nevelésével és nézeteinek jobbá formálásával, továbbá az állásfoglalásának átalakítására ható késztetéseimmel igyekezem elérni. Ehhez jó érveimet és szóújításaimat használom fel eszközként.

Például ha valaki rámszól, hogy ne szólj bele az én dolgomba, akkor kérdőre vonom az engem megszólót, hogy esne neked, ha én is hasonlóan fogalmaznék? Én nem engedek bele-, sőt hozzászólást a dolgaimmel kapcsolatban (ne szólj bele a dolgomba); vagy semmilyen és semmiféle közömet és másvalaki közét, pláne közbeavatkozását nem tartom ildomosnak (semmi közöd hozzá, nincs beavatkozási engedélyed; avagy emennyi közödet nem fogadom el, nem adom beavatkozásra a hozzájárulásom)...

A találó, jóféle megfogalmazások legalább annyira innovatívak, mintha valamilyen szerkezetet kitalál valaki. Amellett azért a feltalálónak elég jó arányban kell eltalálnia, hogy mennyire beszéljen új szavakkal, újszerű logikával, nehogy túlzottan furabogárnak nézzék és nehogy túl komolytalannak tekintsék...

Pláne hogyan fogadnak el engem, ha például ezt a történelmi esetet elmondom?

Géza fejedelem a keresztény papok kérdésére, hogy miért áldsz a pogányok istenének? – azt válaszolta: – Elég gazdag vagyok, hogy két istennek is áldozzak!

Azóta én és még jónéhányan – immáron ezer éve – tudjuk, hogy legalábbis 2 fő isten ki van mondva az országban. Ezt ugyebár még az iskolában is tanultuk! Valószínűleg vagy valószínűtlenül nemigen van isten, mert talán vagy narkózisban, vagy kómában is lehet; tehát alig vagy aligha létezik. Még mi magunk is nemigen vagyunk, hajunk, fogunk kihull, ennyiben halunk; ám lélegzünk és a szívünk dobog, ennyiben élünk.

Úgy kell élni, mintha isten szeme előtt, a szeme fénye lennénk, vannánk (vagynánk), akár van vagy nincs is istenünk. Hisz olyan jó istenben hinni, az eseményeket többnyire isten művének tulajdonítani és eközben patikamérlegen jobb a realitások figyelembevételével a dolgainkat súlyozni: Például betegen bármennyire is fohászkodom a gyógyulásért, mégis lázmérőt használok és gyógyszert veszek be. Ehhez mindenki maga dönthet arról, hogy rendel-e önmaga fölé egy-két urat, vagy mégse. Hisz vagy nem, esetleg nemigen hiszi...

6. Érzelmi önnevelés

Az ember a jól végzett munka után általában elégedett. Ilyenkor agyunk néhány különleges, jó érzést adó fehérjét választ ki, amely bekerülve az agyi véráramba elégedettség érzetének kiváltására képes.

Aki vitázik, hosszabb életű lesz, mint aki veszekszik.

Aki megértő és nem provokáló, az kevésbé lesz beteges, mint aki önmardosó, folyton mérges, és másokban keresi a hibát...

Aki előbb saját magában keresi az esetleges hibáját és azután a másikét, kevésbé kerül kelepcébe és nem leszhet kiúttalan, céltalan kesergő...

A feltaláló lehetőleg kevésbé hibáztasson bárkit is, hiszen untig elég, hogyha a hibát meglátja. Azzal már, hogy a hibáról ő tud, máris kijavíthatja, vagy legalábbis valamiképp javíthat a másik hibáját vagy a másik egyént a hibájából, akár úgy is, hogy az

alig veszi észre. Mérgelődni, meg dühösnek lenni, az a feltalálónak és okos embernek luxus, inkább alszom rá egyet és másnap reggeltől legfeljebb csak neheztelek, vagy fenntartásom tartom és ellenvetéssel élhetek...

Minek még azzal is a dolgaim sokszoroznom, hogy bosszankodjak vagy dörmögjek. Ehelyett a feltaláló és a találékony ember jóféle elvi állásfoglalást és a helyzethez megfelelő jómodort és viselkedési módot gondol ki, amelyet – még gondolkodási időt is, néhány napot tartva –, kifundál és akár le is írja és azt betanulja és be is tartja. Aztán még ott van a megbocsátás kilátása is, azt is meg kell találni, hogyan adhatok bocsánatot annak a deviáns egyénnek, ha mégis arra kérne és milyen minimális feltételekkel...

A találékony feltaláló-jelöltek – mint általában a feltalálók –, többnyire jó emberek, így az ellenségeiket, szembenállóikat nem vagy nem sokáig szidják, utálják. Alszanak rá egyet az összeveszés vagy szétkülönbözés napja elmúltával az esetre. Másnap legfeljebb neheztenek, de nem gyűlölnek, mérgelődnek, mert azzal a feltalálástól vonják el feleslegesen az energiájukat. Ám alkalmanként, esetleg rendszeresen szeretni kezdenek, szeretgetik vagy szimpatizálnak kissé a haragosukkal, hogy lám ő elég erős, egészséges és az is legyen vagy maradjon, nehogy pesszimista, depressziós, netalán öngyilkos legyen, ne rajtunk száradjon a vére. A feltaláló bárkinek mondhatja, hogy remekül kinéző és nekem tetsző kinézeted van... Ha ezt a szeretésem előbb indítom, mint ő, akkor az illető hamarabb oldódik fel és hagy fel az ellenem levésével. Az is elég lehet, hogy nem szimpatizál velem, de ellenem sincs...

Azt kell a szemünk előtt tartanunk, hogy az ellenlábasunk amíg szid, korhol minket, addig lesz erős és kevésbé beteg, tehát az épségét és egészségét mi őrizzük. Mi kérdőre vonjuk csupán és visszafogjuk az indulatainkat, nehogy belebetegedjünk, hiszen még az a többletünk megvan, hogy feltaláltunk újabb hasznos dolgokat, amelyeket közre kellene adni. Akinek még nem sikerült kitalálni újdonságokat az ér rá mérgelődni. Azonban mérgelődni luxus, a sokszor dühösködés pazarlás. Ehelyett az engem provokálónak, froszlizóknak az inzultálásakor – amidőn hirtelenében szóhoz se jutok, hogy válaszoljak –, annyit azért mondok, hogy majd erre válaszolok. Azután kigondolom – pár nap alatt –, hogy mit mondjak, hogyan kezeljem és azután akkor előveszem ökelmét...

Az értelmi fogyatéktól vagy szellemileg visszamaradottól ellenkezőre átfogalmazva kérdezem meg, hogy ismeri-e azt a közmondást: Többet erővel, mint ésszel? Vagy Aki magának vermet ás, más esik bele? Többször megfigyeltem, hogy a beteg agyú szinte az épeszüvel egyidejűleg és néha előbb mondja, hogy fordítva ismeri a közmondást...

Amikor a jó ismerősöm nekem tartozik, akkor, hogy ne érezze az esetleg nagyobb összeg megadásának nyomasztó súlyát, ne érezhesse túlzottan lekötve magát, megmondhatom, hogy nem kell attól tartania, hogy a kölcsönt visszakövetelem, mert nincs szándékomban jogi úton kötelezni. Azonban a pénz megadását jobbára el fogom fogadni, kérésem nélkül is mint mondjuk az adós ajándékaiként...

Jó, hogyha a feltaláló-palánta a régi feltalálók találmányairól és a tudósok felfedezéseiről valamint felfedezők útleírásairól szóló könyveket keres és olvas.

Gauss például gyerekkorában, a XVIII. században, amikor a tanára azt kérte, hogy 1-től 100-ig (de lehet, hogy csak 40-ig) adják össze a számokat, mert elfoglaltsága volt és le akarta kötni az osztály figyelmét, akkor ő merőben eltérően számolt, mint várták. A kis Gauss röpké pár perc múlva a katedrához ment és jelentette a tanáránál, hogy elkészült a számolásával. A tanár azonban azt meg se nézve, a gyereket visszaküldte, hogy – nem lehetsz még kész, számold csak újra –, hiszen olyan kevés idő alatt nem hitte, hogy ki lehet a feladatot számolni. Ám Gauss az asztalon hagyta a dolgozatát és talán az ablakhoz ment levegőzni és esetleg a madarakat nézegetni. A tanár ekkor megnézte a számítást és akkor látta, hogy a tanítványa új képletet alkotott a számtani sorra, amellyel aztán egyből megoldotta a feladatot...

$$1 + 2 + 3 + \dots + 98 + 99 + 100$$

$$100 + 99 + 98 + \dots + 3 + 2 + 1$$

$$101 + 101 + 101 + \dots$$

Tehát :

$$\frac{a_1 + a_n}{2} \cdot n \quad \text{amely a köztudomásúlag a számtani sor képlete.}$$

Az eredmény: 5050

Más esetekben – akár szintén összeadási esetben, azonban kérdés –, hogy tényleg a valóságot írjuk-e le, számoljuk-e?

Például a sebesség kiszámításához kétféle képlet is van:

$$v = v_1 + v_2;$$

$$v = \frac{v_1 + v_2}{1 + \frac{v_1 \cdot v_2}{c^2}}$$

Fizeau-képlet

Például a 30 km/s sebességgel keringő Föld szembehalad egy ugyanakkora sebességű meteorral. Az összeütközés kori relatív sebesség $60 \text{ km/s} = 60000 \text{ m/s}$, amely Fizeau-képlete szerint $59999,9994 \text{ m/s}$, tehát csak pár tízezred m/s az eltérés a klasszikusan számolt eredménytől.

Viszonylag kis sebességeknél mindkét képlet használható (a kis sebességeknél az elhagyhatóan kis hiba vagy eltérés okán az első, egyszerűbb képlettel érdemes számolnunk), ám a bonyolultabb Fizeau-képlettel számolunk a nagy sebességeknél valóságában...

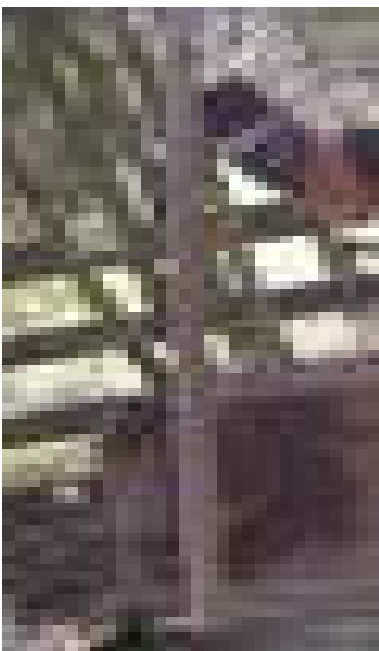
Az érzelmeinket mindenekelőtt a tényleg fontos és mondhatni szép feladatok felvállalásával és megoldási készségével tudjuk nagyjából jó irányban pallérozni. Ha társadalmilag fontos dolgon dolgozunk és közelfogadhatóan jó eredményre jutunk, akkor akkora sikerélményünk máris lesz, hogy szinte magunktól kinevelődünk, mivel már a feladat nagysága, magasztossága hatalmas nevelő és jellemformáló hatással lesz ránk nézve.

7. Egyszerű de nagyszerű

Az egyszerű ötletünknek lehet, hogy hatalmas társadalmi előnye, például balesetvédelmi, baleset-megelőző hatása lesz, amikor megszerkesztjük és elterjesszük.

Ilyenre példa a Csap-elzáró rúd (a vízaknai csaphoz használatos, a csap-szárra rátéve, ráillesztve állva használható és így nem kell bebújni minden aknába).

7/1. Ábra: Csapelzáró rúd

7/2. Ábra: Csapelzáró rúd a vízaknában nézve

Felvethetünk és felvehetünk aktuális feladatot, például milyen eszközöket és módszereket gondoljunk ki mondjuk a hegyeken sízőknek, hogyha lavina zúdulna rájuk, akkor még több eséllyel menekülhessenek meg (egy kis gáz-tartályból felfújódó luftballon, amellyel légző-csövet emelnénk a levegőbe, hogy addig is levegőhöz jusson az áldozat, amíg hó alatt van, ha mondjuk nincs túl mélyen a hóban, hogy az összenyomja). Persze lehet kis oxigén-tartályt is és automatikus vészjeladót stb. is alkotni. Ezeket a kidolgozásra váró felvetéseket bárki átgondolhatja és a módszert és szerkezetet kitalálhatja, megtervezheti...

8. A feltaláló az életben általában könnyebben feltalálja magát...

A feltalálók többségének megvan az a jó képessége, hogy többnyire kevésbé lesz pesszimista, depressziós, ugyanis az átlagnál derűsebb és bizakodóbb lelkületűek. A feltalálókat ezért is tartják furcsa szerzeteknek, mert nagyrészüket messze másképp reagál a környezeti hatásokra, a feletteseik felelősségre vonására, a feleségek, esetleg férjek korholására. Ugyanis a feltalálók túlnyomórészt feltalálnak valami újabbat és aközbeni gondolkodásaikkal és gondolataikkal olyan nagymértékben lefoglalják magukat, hogy így kevésbé hatnak rájuk a külső okvetlenkedők, mint bárki más is, akik gyakran idegesek lesznek és a feltalálókval összevesznek.

Másképp viselkednek a feltalálók és általában a találekonyak, pl. ahogy a pártok az országgyűlésben, mert amikor valami fontosra azt mondják a képviselők, hogy ahhoz át kéne csoportosítani a költségvetésből, és ahonnan elveszünk, oda miből pótoljuk a hiányt? Ilyenkor a találekony ember kigondolhat olyat, hogy a szociális munka megkövetelését úgy is tekinthetjük mint régen a társadalmi munkát. Tehát lehessen olyan törvényt alkotni, amelyben a szociális munka (vagy közmunka elnevezésről is szó lehet) ellenében mint a társadalmi munka után nem jár fizetség, mondjuk egyelőre a veszteséges gazdálkodású (mérlegű) önkormányzatoknál és adhatnák érte a szociális segítyt – ideiglenes jelleggel – jóval utólag is mintegy adományképpen, amikor pénzhez jutnak. A jó gazdálkodási mutatókkal rendelkező önkormányzatoknak nyilván fizetést kell folyósítaniuk az érdemi munkavégzésre.

Nyilván sokkal érdekesebb például haladéktalanul kikérni az ingyenes szűrővizsgálatokon az igazolást vagy leletet! Ugyanis várhatóan vagy a recepten megnevezettnek illetve a gyógyszerkiváltónak az érvényes szűrővizsgálatáról szóló, vagy fél évig érvényes véradásáról szóló igazolását felmutatják a gyógyszertárban, majd akkor lehet a jövőben a mai árakon, – pótdíj nélkül – kiváltani a gyógyszereket és az orvosi segédeszközöket. Az igazolást be nem mutatóktól pótdíjat fizettethetnek.

Mondani sem kell, hogy a gyógyszerár-emeléseknél majd többnyire e pótdíjat növeljék!

A pénz-büntetést ledolgozókat napjainkban is fizetés nélkül étlen-szomjan dolgoztatják:

Nehezményezem azt az embertelen gyakorlatot, amelyet a vagyontalan és pénztelen büntetés-ledolgozásra ítétekkel csinálnak: jelenleg is enni- és innivaló nélkül, étlen, szomjan dolgoztatják az ilyen nyomorult embereket, mivel fizetést semennyit sem kapnak! Ennek a még a rabszolgánál is rosszabb – modern korunkban – merőben embertelen és minősíthetetlen eljárásnak a helyébe ajánlatos még a kötelező munkaalkalmassági orvosi vizsgálat idején – főként produktív munkálatoknál – haladéktalanul választás elé állítani a közhasznú munkásokat illetve a közmunkásokat:

1. Amennyiben napi ebédet (általában meleg ebédet, akadályoztatás esetén hideg élelmet és vizet vagy védőitalt) igényel, akkor az eredetileg adott ledolgozandó munkanapok számánál
2. 10-20 %-kal többet kell ledolgozni, hogy az étkeztetési költséget is ledolgozza. A
3. 3 munkanapot meghaladó esetekben már plusz 1 napot, tehát 4 napot,
4. 4 nap esetében is plusz 1 napot, összesen 5 napot;
5. 10 nap után plusz 2 napot, tehát 12 napot stb. gondolok ledolgoztatni.
6. Ha saját uzsonnát fogyaszt a munkás, akkor nyilván nem kell többlet-munkaidőt ledolgoznia.

A közmunka-lehetőséget minimális munkabéren mint alap-dolgoztatási módot nem tartom átmeneti jellegűnek, mert utcai hajléktalan nincstelenek mindig és mindenkor lesznek, akiknek munkát kell adni és a munkaképteleneknek segítyt kell folyósítani. Amelyik állam kiadja privát munkáltatónak ezt a közmunka-viszonyt, akkor az már

normál munkaviszonynak számítható, mert a vállalkozónál már aligha tartható a minimálbérezés. A közmunkás a jövőben leadhassa a Munkaügyi központban a rezsi-szolgáltatóinak a nevét (Elmű, vízmű, gázművek, kéményseprő, szemétszállító, adóhivatal stb.) hogy bérfizetés előtt – bankon keresztül – a havi díjakat a béréből levonják. A munkaügyi központ a partner-bankkal megállapodást köthet, hogy a bérvolumenek különbözetét utalják a közmunkás bankszámlájára vagy – kérésére – küldjék a lakhelyére, munkás- vagy hajléktalan-szállójába. A bank csekély kezelési költséget vonhasson le, amelyhez az állam a banknak kisebb támogatást vagy adómérséklést adhat.

Ösztönző módszerek – kivonatos összefoglaló:

1. A felvételi max. pontszám alatti pótfelvételisek – ha még felvehetők a létszámkeretbe –, akkor részesülhessenek előnyben a hallgatói felvételük során, hogyha érvényes megelőzési szűrővizsgálati vagy önkéntes véradási igazolást vagy leletet mutatnak fel.
2. A 3x1 tornaóra-mozgalomban részt vevők – bár nyilván egészségesebbek az átlagosnál –, idővel sportorvosi és/vagy megelőzési szűrővizsgálati igazolást vagy leletet mutassanak be a tanáruknál, edzőjüknel stb. A rendszeres sportolás és talán tornagyakorlatozás mellett hosszabb távon helyénvaló és elvárt a rendszeres szakvizsgálat elvégzése. Így elkerüljük pl. azt, hogy egyenetlenül fejlesszük izmainkat, ínhüvely-gyulladást, ínszakadást szenvedjünk stb.
3. A buszokon, villamosokon újabban külső ajtó-kapcsolóval az utasnak kell sokszor saját magának kinyitni a jármű ajtaját, ami időigényesebb mint amikor a járművezető sajátkezüleg nyitja ki. Amikor a buszon utazom, akkor – főleg sietős útjaimon – az egyértelműen felszálló utas láttán már én nyomom előbb meg a leszállás-jelzőt, hogy elkerüljem a kinti kapcsológombbal leendő ajtónyitás miatti fölösleges időtöbbletet. Hiába szól meg olykor engem a buszvezető, hogy maga minek jelez, mert én rögtön rászólok, hogy az én időmmel nem hagyom, hogy bárki is packázzon! Amikor visszabeszél, akkor rászólok, és felhívom a figyelmét a haladéktalan indulásra.
4. Az autóbuszos tömegközlekedésben újabban a buszvezetők úgymond engedélyezik az ajtónyitást a jármű külső oldalán az ajtók mellett felszerelt nyomókapcsolók használatának megengedése által. Emellett vagy ehelyett inkább az ajtók fölé helyezett egyféle szűk-terű lefele irányított mozgás-érzékelők módján gondolom a jóval alkalmasabb ajtónyitási lehetőséget előteremteni, amely javaslatomat talán a közlekedési tárca és a főváros közlekedési hatóságának, továbbá a BKV vezetőségének ajánlok továbbítani.
5. Ezáltal a jelenleg aktuális kb. 45milliárd forintos BKV-hiány vagy tartozás évente legalább egy-pár milliárd forinttal csökkenthető, mivel a javaslatom útján számot tevő üzemanyag-megtakarításuk lesz.

6. Arra gondolok, hogy a felszálló utasoknak az ajtó felé haladása folytán a mozgás-érzékelő által tegyék lehetővé az autóbusz ajtajának kinyitását az ajtók gépjárművezető által való becsukásáig. Az ilyen újféle mozgás-érzékelők felszerelése ugyan többletköltséget jelentenek, mégis a járművek oldalán elvégzendő ajtónyitási mozdulatsor idejét és általában a felszállás átfutási idejét jelentősen csökkentjük és ezáltal az utasok utazási időtakarékosága is több lesz. Azt gondolom, hogy egyelőre néhány ilyen mozgás-érzékelő ajtónyitóval felszerelt kísérleti autóbusz-járatot indítsanak, amelynek üzemének figyelemmel kísérése és azutáni kiértékelése után várhatóan tényszerűen megállapítható lesz a tömegközlekedési szolgálat nagyobb hatékonyságának és az utaskényelmi szolgáltatásnak a jobbítása. Az autóbusz-ajtók felett középre egy vagy az ajtók felett a két ajtósaroknál kettő mozgás-érzékelőt is felszerelhetnek, lefele vetülő érzékelési tartomány beállításával úgy, hogy az még az ajtók függőleges síkjánál beljebb, kissé még az utastérbe is vetüljön. Azok az utasok, akik másik buszra várnak, nyilván hátrébb állnak, hogy ne kerüljenek a mozgásérzékelő érzékelési tartományába. Az ajtócsukás előtti indításjelzésnek a bekapcsolásával egyidejűleg a mozgásérzékelőt automatikusan kikapcsolhatnák. Lehetségesnek tartom, hogy vannak talán külföldi példák a városi autóbuszok ajtajainál elhelyezett mozgás-érzékelők által vezérelt ajtónyitó szerkezetekről, amelyeknek a használatával kapcsolatos ottani korábban megszerzett tapasztalatokat is át lehetne venni.
7. A kötelező járműfelelősségi biztosítottak kezdetben max. 5 (10) %-kal kevesebb baleseti adót és/vagy csökkentett biztosítási díjat fizethessenek és a többletet a biztosítók vállalhassák át a biztosítottak helyett az államnak átutalni az érvényes megelőzési szűrővizsgálati vagy önkéntes véradási igazolás vagy lelet felmutatása esetén. Az adóengedmény összegét akár a biztosító is befizetheti a baleset-okozások arányában – aki több balesetet okoz, annak arányosan kevesebb az engedmény –, mert bár kevesebb lesz az adóbevételek, mégis a várható kevesebb károkozások utáni kártérítésekből eredő megtakarításuk jóval több lesz. Így még az engedményt meg is növelhetik az optimális nagyságúra, pl. 10-20 %-ra is, amely mellett a legtöbb megtakarítást érik el, hogy megérje a biztosítóknak és eképp a társadalomnak is.
8. Azután a biztosítóknak elegendő lesz a balesetek és azok kárnagyságai arányában a baleseti adóengedményeket meghatározni, továbbá a tartósan nem balesetező biztosítottak esetében még biztosítási díjengedményt is megállapítani, pláne amikor a jogosítványokkal járó orvosi vizsgálatoknak a mértékét és minőségét a megelőzési szűrővizsgálatok színvonalához igazítják. Akkortól ugyanis még a vezetői jogosítványok, sőt más vezetői igazolványok (pl. pilótavezetői engedély) is bemutatathatók lehessenek a receptek mellett a gyógyszertárakban. Így még jóval több közmegtakarítást érünk el országos viszonylatban.
9. Az érvényes megelőzési szűrővizsgálati illetve a ½ évre érvényes önkéntes véradási igazolások vagy leletek felmutatása mellett az önkormányzatok – hasonlóan az egyenművek regisztrálásához – a házaspárok, élettársak párkapcsolatainak szakítás, elhagyás vagy válás előtti felfüggesztését vagy szüneteltetését illetve ezeknek a megszüntetését is regisztrálhassák. Nyilván nem kell a felfüggesztés vagy szünetelés végét külön bejelenteni, mert annak leteltét automatikusan

- nyilvántarthatják. Bevezethetnék, hogy ha az egyik fél időközben elhunyt, akkor – ismételt felfüggesztés esetén – a párja utáni örökségnek egy bizonyos részét (pl. 10 %-át) az állam kapja meg. Ugyanis ezalatt a felfüggesztés vagy szüneteltetés ideje alatt a pároknak másvalakivel való pároskodása nem jelent se megcsalást, se hűtlenséget és így ezután – talán min. 1 hét – max. 1 hónap, amely egyszer hosszabbítható, elmúltá után – a pár bármelyikének könnyebb lesz összehasonlítani, hogy az új partnerével vagy a régi párjával volt-e jobb és ezáltal számot tevően kevesebb lesz a válások száma. A szünetelés idején a szünetelő nem szeretkezik mással sem, bár járhat másvalakivel, ami nem jelent hűtlenséget.
10. A közmunkára egyidőben, ugyanazon a napon jelentkezők közül az érvényes megelőzési szűrővizsgálati illetve önkéntes véradási igazolását vagy leletét felmutatókat részesíthessék előnyben a közmunkafelvételek során.
 11. Ha még mindig nem érjük el az optimális kb. 90 %-os országos szűrővizsgálati részvételi arányszámot, akkor a pótdíj mellett a szűrővizsgálati igazolások vagy leletek hiányában az állami egészségügyi vizsgálatok és műtétek stb. előtt a költségtérítés-előlegeket, pl. min. 30 %-ban fizetessék be a közkórházak gazdasági vezetőinek belső adminisztratív szabályozásai szerint.
 12. Hasonlóan az egyetemeken minden fél év kezdetekor az érvényes megelőzési szűrővizsgálati illetve önkéntes véradási igazolások vagy leletek felmutatása hiányában a hallgatókkal – az ösztöndíjas hallgatókat talán kivéve – tandíj-előleget előre fizetessenek be a gazdasági igazgatók.
 13. Újféle szemléletű energiaadóra vagy vagyonaadóra is gondolok; adót a jövő évtől átadandó új lakásokra és házakra akkor állapítsanak meg, hogyha nem építenek be megújuló energia alapú fűtési és energianyerési rendszereket, berendezéseket (tető-napelemek, geotermikus hőszivattyú stb.). Az új tervek szerinti ázsiai kőolaj-csővezetékekre fordítható pénzeszközökből jóval inkább az ilyen újuló energia betervezésével épülő ingatlanoknak az építési plusz költségeihez nyújthatnának jutányos állami vagy banki hitelt és esetleg uniós támogatást, kezdetben az építetű önrésze arányában, kombinálva az újuló energia-arány alapján elért fosszilis energia (gáz, olaj, szén stb.) megtakarítással... Ugyanis néhány évtized múlva, de még e XXI. évszázadban amúgy is üresen konganak a csővezetékek és erre a majdan csillagászati összegekbe kerülő maradék fosszilis energiára az el nem égetett olajszármazékokból készülő kenőanyagok (gépzsír, műszerolaj stb.) formájában mint visszanyerhető alapanyagra az utókornak módfelett szüksége van és lesz.
 14. A fentiekben elgondolkozva legszívesebben már most elkezdeném visszaállítani – eleinte a falvakban – a lovas-kocsikkal történő háztartási szemét-elszállítást az egyre nagyobb mértékben dráguló gázolajat vagy benzint égető gépjárművek helyébe. Ehhez jól megtervezett, viszonylag könnyedén működtethető, kiegyensúlyozott szerkezeti megoldású kézi használatú karos kuka-emelő szerkezetet szerelhetnének a kukás lovas-kocsik hátuljára.

9. Előttes jármű fékerősségéről változó hangjelzéssel informáló szerkezet:

Az interaktív fékerősségjelző-rendszer: az előttes járműből adott fékezési intenzitásról vagy fékpedálhelyzetről adott és a mögöttes járműben fogott infrásugaras vagy rádiósugaras vevő a fékezés erőssége vagy a fékpedál helyzete szerint változó hangjelzést adó elektro-mechanikus szerkezetről van szó.

- 1, a jelzés adás-vétel legfeljebb kb. 30-50 m-ig terjedő
- 2, a jelzés infrásugaras, amely csak előre és hátrafelé adható és vehető
- 3, a fékpedálra szerelt opto-fényérzékelő az első 1-2 cm-es fékpedál benyomásról – külön kapcsolóval kiiktathatóan – adhat – nem adhat jelzést
- 4, az előttes járműből adott és a mögöttes járműben vett fékerősségre vonatkozó jeleket a mögöttes járműben változó – egyre gyorsabban szaggatott vagy egyre magasabb frekvencián szóló magas – hangot ad
- 5, a mögöttes járműben való fékezésintenzitásról az amögötti jármű felé adnák az evonatkozású jeleket
- 5, az ilyen interaktív fékerősség hangjelzéssel működő szerkezet meglétéről a gépjármű hátsó részén embléma-jellel informálódhatnak a mögöttes járművezetők
- 6, a szerkezet be-ki kapcsolható lenne, azonban ha a már megszokott mértékű fékezés intenzitás legerősebb 10-30 %-os vagy annál erősebb fékezési tartományába kerülne az előttes jármű fékerőssége, akkortól a szerkezet önműködően bekapcsolna és a jelző-hang automatikusan hallatszana.

A fenti – előttes jármű fékezésjelző vagy fékpedálhelyzet-jelző – szerkezete mellett nyilván a követési távolságot jelző berendezés továbbra is használható.

9/1 Ábrásor: Fékhatáslámpa

10. Halálbüntetés helyett élethez való jog felfüggesztése

A halálbüntetés kapcsán egyet értek azzal, hogy nehogy kivégezzenek akárcsak egy elítéltet is. Ugyanis amikor nincs megengedve az elítéltnak, hogy éljen, azt azért tartom elfogadhatónak, mert emellett lesz meg a lélektani plusz az a társadalmi kiközösítés, amelynél az optimálisan, jóval kevesebb áldozat és bűnelkövetés lesz, amelyben a végrehajtás az, hogy a bűnös talán a bűbánatába vagy bünbánatába belehalhat, ám eközben még öngyilkos sem lehet. Eme új, szinte névleg hozható halálítélet módján kb. 10 %-ban kevesebb gyilkosság és emberölés mutatható ki nagyjából évente néhány tucat áldozatjelölt életben maradásával, a kérdőíves és teszt-felmérés szerint. Mivel ez a maga nemében eredeti ötlet, még soha, sehol nem volt bevezetve, így könnyen lehet, hogy ha nem próbáljuk bevezetni, akkor megérdemljük a sok életellenes bűnt követő szenvedéseket.

Az alapvető emberi jogok esetében: élethez való jogot, lakhatáshoz való jogot (ezt újabban többen is óhajtják) stb. javasolom – a terror-akciókat és támadásokat elkövetők esetében és a több évtizedes és életfogytig tartó börtönre ítélt halálos büntetettek elkövetők esetében – részben vagy esetleg egészében fel lehessen függeszteni. Ugyanis ezeknek az alapjogoknak az automatikus megadása, mivel minden ember jónak születik, ezért érthető. Azonban a nagyon rossz embereknek ezt az élethez való jogot a bíróság az ítéletében jobb lesz, hogyha felfüggesztheti és e bűnösöket eme új módon elítéli, amelyben a végrehajtás mindössze annyi, hogy az elítélt esetleg a bűnbánatába vagy bűbánatába halhat bele, mivel kivégzés nincs.

Tehát a bűnösnek ugyan nincs engedélye az élethez, mégis ennek végrehajtása legfeljebb abban van, hogy bűne súlyosságának a tudatában például a gyilkos bűnbánatába esetleg belehal, de semmiféle élet kioltására alkalmas eszközt, nadrágszíjat stb. nem hagyhatunk a cellájában, mivel öngyilkos sem lehet. Ezáltal az intézkedéssel – nemzetközi szinten – főként a terrorista bűnelkövetések számát számot tevően lecsökkenthetjük, mivel megalapozottan remélhető, hogy például talán még a terrorista bűnözők is bizonyára visszafognák legalább valamennyire magukat, ha majd talán a hazájuk bírósága is elítéli őket. Pláne hogyha szinte minden országban bevezetik az élet meg nem engedésének megítélését – az élet tiltása nélkül, az élethez való jognak a felfüggesztése mellett – kivégzés nélkül, mivel az élethez való jogtól eltiltani senkit nem lehet! Hiszen a saját hazai igazságszolgáltatás elé kerülni az elítélteknek nyilván sokkal nagyobb szegénység, mivel az még érzékenyebben érinti a bűnöst. Az ilyen elítéltet véleményem szerint akkor ereszthetnék szabadon, ha mégis kiderítenék az ártatlanságát vagy kegyelmet kap, de amnesztiában nyilván ne részesülhessen. A kiszabaduláskor vagy előbb a szabaduló élethez való jogának felfüggesztését nyilván meg kelljen szüntetni.

Elgondolásom szerint ez a büntetésnem a világon egyedülálló, hiszen az emberek gondolkodásmódjában olyannyira egybe van kötve a halálítélet a kivégzéssel, hogy szinte csak én egyedül választom egyelőre szét az élet meg nem engedéséről szóló ítélet-alkotástól a kivégzést, amelynek a végrehajtását teljesen elhagyom.

A szóba hozott engedély nélküli életre szóló ítélet aligha a régi értelemben vett halálos ítélet visszaállítása, mivel a bűnöst életben hagyják, hiszen kivégzés nincs. Így sokkal inkább egyféle lelkiismeretre ható, új érzelmi töltetű, múltbani kiközösítéshez hasonló, várhatóan – legalábbis kis mértékben jobb ráhatású – erősebben visszatartó erejű büntetési forma lehet. Ilyen – kivégzés nélküli – mindössze kimondott nem engedett életre szóló ítélet jelenleg nincs a szokásos bírói eljárásokban, így a társadalomra gyakorolt hatását szinte kizárólag e büntetésnem bevezetése folytán tartott tesztelések és nyert tapasztalatok alapján lehet lemérni. Tudtommal még soha senki nem mondta ki bíróságon, hogy a bűnösnek az életéhez való jogát felfüggesztik és nincs megengedve neki az élet! A halálos áldozatokkal járó bűncselekmények csökkenő számától és a potenciális vagy rabiátus gyilkosokká válások tendenciájának várható alakulásától függően vonhatunk le következtetéseket úgyis mint az új büntetési tétel alkalmazásáról is. Amint néhány százalékos, esetleg 10-20 %-os halálos áldozati létszámcsökkentést érünk el az ilyen újféle szemléletű halálbüntetésnek beillő ítéletalkotás bevezetésével,

akkor nyilvánvalóan értelme van e kivégzés nélküli ítélet haladéktalan bevezetésének! Ráadásul az illetékes minisztérium válaszevele szerint ez mégcsak nem is számít valódi halálbüntetésnek! Tehát még a nemzetközi halálbüntetést ellenző egyezményeket sem hágjuk át, ha ezt bevezetnék...

Kínában újabban már felfüggesztett halálítéletet is alkotnak a bíróságok és halálra ítéltként életfogytiglanra zárják börtönbe a bűnöst. Élesen nagy azonban a különbség a halálra ítéltnek, valamint az életfogytiglanra ítéltnek között: míg az utóbbinak meg van engedve, hogy éljen bármeddig, addig a halálra ítéltnek meg van tiltva az élet és nyilván ebben a tudatban élhet, amíg meg nem hal. Nyilván az eleve felfüggesztett halálbüntetési módnak is, mint a kivégzés nélküli, az élet meg nem engedéséről szóló ítéletnek is hazánkban azért nincsen alternatívája, mert ez a büntetésnem rajtam kívül mindeddig soha senkinek sem jutott eszébe. Úgyhogy eme merőben eredeti büntetési módnak a bevezetése alkalmával íme ki lehet próbálni, hogy ezt hogyan élük meg mind a bűnösök, illetve fogadják mind a lakosság részéről és hogy mennyi életet nyerünk meg a jövőben és milyen nagy értéket képviselő társadalmi előnyöket és mekkora volumenű közösségi és anyagi megtakarításokat érünk majd el...

A szabadság, a gondolatszabadság is másokkal megosztva nem fogy, sőt erősödik. – Deák Ferenc nyomán.

11. Jövőbeli gondolatok

A képviselőknek és politikusoknak sziporkázóan gondolatébresztő és szemléletmegmozgató előadásokat tarthatok vagy tarthatnak, amellyel hatékonyabbá tennénk a törvényalkotó-képességüket és a kompetenciájuk fokozásában is előnyre tehetnének szert. Hiszen politológus-képzés van, ám a politikusokat akár a vitakulturális és akár a konfliktuskezelési ismeretekre aligha tanítják, pedig az Országházban ideje már, hogy a képviselőknek ilyen jellegű fakultatív képzés-sorozatot előadások tartásával, gyakorlati esettanulmányok bemutatásával, video-vetítések stb. elindítsanak. A képviselők idővel a távolmaradásuk arányában talán kevesebb illetményt kaphatnának. A képzést módfelett szükségesnek és ingyenesen gondolom, ami ott a plenáris üléseken úgy térül meg, hogy a képviselők majd jóval kevesebb ideig veszekednek és több időt lesznek képesek eleinte a nagy horderejű témákban érdemi vitákra szentelni.

A pótdíjat fizetőkkel kapcsolatban azt tudatosítanám, hogy annak a költség-különbözetnek egy részét fizettetik meg – az egészségügyi járulék-fizetés mellett –, amelyet az ingyenes megelőzési szűrővizsgálat (tüdő-, rákszűrés) elmulasztása miatt a mulasztók megbetegedéseinek az átlagosnál gyakoribb súlyosbodása utáni gyógykezelési többlet-

költségek által az államnak pluszkiadásként okoznak. E sok milliárd forintnyi maradványösszegeből telik az álláskereső közmunkabérére! Ez nyilván ösztönzés, nem megszorítás.

A II. világháború előtti világválság idején Roosevelttel amerikai elnök az országos távlati terveket elővéve előrehozta a folyami gátak, víztározók stb. jórészenek építését majdnem minden munkanélkülinek minimális bért fizetve az állami költségvetésből. Tehát szó sem volt arról, hogy a közmunkás-foglalkoztatás ráfizetéses az államoknak, az önkormányzatoknak...

Egyes élvonalbeli közgazdászok szerint az állami bevételek növeléséhez és így a közmunkabérkeret növeléséhez új adók meghatározásával vagy szerintem újféle díjak kitalálásával és megállapításával akkor kell az államnak a polgárok számára munkát biztosítani további munkahelyek teremtésével, amikor a privát szférában nincs elegendő munkahely. Bár az államot mondják a legrosszabb gazdának, mégis a minimálbéren való minél teljesebb körű foglalkoztatottság nagyobb társadalmi érdek ahhoz képest, hogy a magáncégek több embert bocsátanak el, mint amennyit felvesznek. Ezt a szempontot betartva jövőre, vagyis kb. 1 év múlva egyúttal a válságnak is véget vetünk...

A lejárt segélyű jövedelem nélkülieknek mindnek a jelentkezésére haladéktalanul legalább közmunkát adjanak. Amennyiben 30 napon túl értesítik ki a jelentkezett állami álláskeresőt, úgy szerintem állami munkanélküli járadékot kelljen fizetni a részükre.

Idén 100 éve, hogy a Titanic elsüllyedése óta a mentőcsónakokban minden utasnak és a személyzetnek elegendő ülőhelyet kell biztosítani, nehogy a vízbe fúljanak; úgy ugyancsak minden állami álláskeresőnek – a Munkaügyi központba jelentkezést követő például 1 hónapon belül – minimálbérű, vagy min. 47ezer Ft/hó netto bér fizetéssel haladéktalanul közmunkát való adni, vagy a hónap elmúltát követően havi munkanélküli járadékot vagy álláskeresői segélyt folyósítani avagy szociális segélyt nyújtani, nehogy éhhalál kerülgesse a jelenleg abszolút teljesen jövedelem nélküli, munkához jutni képteleneket, nagyjából 1 millió, nagyrészt munkaalkalmas és részben munkára alkalmas sőt munkára alkalmatlan – jelenleg mérhetetlenül nélkülöző, egyre betegedő, emberiség ellenes nyomorban vagy már éhhalálán lévő – lakost...

Mivel tervezem, hogy akik a betegállományba vétel alkalmával nem mutatnak fel érvényes szűrővizsgálati igazolást, az állami táppénz-ellátmányra ne lehessenek jogosultak, ezért hamar néhány hét – pár hónap alatt – a vonatkozó rendelet bevezetésétől számítva – meghaladhatjuk a 70 %-os szűrővizsgálati részvétel arányszámát. Persze ez alól a táppénz nem utalás alól – írásbeli kérelemre – talán a munkaügyi központ vezetője felmentést adhasson. A pótdíj-fizetés alól felmentést – szintén kérelemre – például a helyi polgármester és évente 1-szer eseti felmentést a házi orvos adhasson...

A szűrővizsgálatot elmulasztók, alkoholisták és kábítószer-függők kezdetben ugyan megkérlik a rokonukat vagy barátjukat, hogy az ő igazolásával ő váltsa ki a receptre szóló gyógyszert, idővel azonban előre jól láthatóan nyilván egyre többen kérnek ezért pénzt és így az alkoholisták mind kevesebbet tud italra költeni. Ez az új pénzforrás-teremtő ajánlatom nyilván semmiképp sem alkotmányellenes. Ez az egész eljárás nyilván nem jelenti a hazai egészségügy általánosan fizetőssé tételét...

Nyilván előnyben részesíthetők az ingyenes vagy akkreditált privát pénz-díjas érvényes szűrővizsgálati igazolással rendelkező állami álláskereső a közmunka-felvételkor. Ahol több közmunkást vesznek fel, mint ahány szűrővizsgálati igazolást vagy leletet bemutató jelentkező lesz, a fél éven belüli véradási igazolással rendelkezőket vehessék fel és azután a csak munka-alkalmassági igazolással jelentkezőket...

A költségtérítést a jövőben akkor ne kelljen fizetni, ha felmutat a beteg érvényes ingyenes állami vagy akkreditált privát díjazásos magánorvosi szűrővizsgálatról vagy önkéntes véradásról szóló igazolást. Így a kényes bőrűeknek aligha kell mások után az izzadt testzagos ernyőfényképező-felületre nyomni a mellét. Persze eme új pénzforrással több lesz a pénz eme érintkező felület fertőtlenítő-oldattal való letörlésére is. Nyilván az elavult nagy sugár-dózisú röntgen-készülékeknek a modern berendezésekre való cseréjének is e megtakarítások folytán hamarabb szerét ejthetjük.

A véradásról szóló igazolás talán úgy 1/2 évig lehessen elfogadható az állami és/vagy önkormányzati egészségügyi intézetekben. Tehát az igazolás bemutatása esetén minden állami kezelés, gyógyítás, operálás és elvonókúra stb. továbbra is ingyenes legyen. Pláne mi lesz, ha az állami táppénzt például holnaptól csak akkor folyósítják és a beteg-állomány idején a gyógyszerek és az orvosi segédeszközök aszerint pótdíjmentesek, ha a szűrővizsgálati igazolás a betegállományba vétel napján érvényes?

Azoknak a létminimum felett élőknek, akik önhibájukból az eü.-járással elmaradtak vagy nem fizették, a rendeléskor vagy utólag a fizetési kötelezettség-vállalását kibővíthessék az elmulasztott járulékösszeggel. A hátralékos járulékot csakis a szűrővizsgálatról érvényes igazolást felmutatóknak lehessen részletfizetéssel rendezni.

A járóbeteg szegények – kérésre – recept helyett általában 7-10 napra való gyógyszert kaphatnának, ha nem voltak szűrővizsgálaton és egyúttal szűrővizsgálatra beutalót. A szűrővizsgálaton részt vett hajléktalanok ennél több, 10-30 napra való gyógyszert kaphatnának. Nékik mindenkor ingyenes legyen a jövőben is az állami egészségügy...

Az ilyen jó jövőbeli kilátások alapján előre láthatólag nagyobb lesz a gyerekvállalási kedv, növeljük a vállalkozó szellemet és eképp a beruházások számát, sokkal több vérkészítményt exportálhatunk, visszafogjuk a korrupciót, egyre jobban függetlenedünk a fosszilis energiától (szén, olaj, gáz stb.) meg annak árától és térünk át az újuló, megújuló energiahasználatra (pl.: hévízi, napkollektoros, geotermikus) és egyúttal elejét vesszük a jövőbeli válsághelyzetek kialakításának, kialakulásának stb...

Végül a közszerában a végkielégítések szokása alaptalan és értelmetlen amint mindenki állami álláskereső részére közalkalmazotti vagy közmunkafelvételi lehetőséget teremtenek. Tehát az elbocsátandó állami dolgozókat áthelyezhessék másik állami munkahelyre vagy önkormányzati közmunkára és a végkielégítésekre fordítható pénzösszegeket az állami közmunkabérkeretbe utalhassák át. Amikor végre a teljes foglalkoztatást elérjük az országban az állami végkielégítés nyilván végképp eltörrendő.

Köztudomású, hogy szegény ember boldogsága mint a státus legfőbb közjava a legeslegfontosabb szempont. Ekként az általános álláskeresők és főként az állami álláskeresők mindennél fontosabb prioritást élveznek, még talán az államadósság bármennyire kötött idejű törlesztésénél is...

Deák szerint az a boldog ország, ahol a legkevesebb a szegény ember, de nem az, ahol a legtöbb gazdag úr él!

Függelék:

I. Számnagyságrendek nevei

1. Egész-szám nagyságrendek:

A számok nagyságrendjei

egy	1=10 ⁰
tíz	10=10 ¹
száz /egyszáz/	100=10 ²
ezer /egyezer/	1000=10 ³
tízezer	10 000=10 ⁴
százezer	100 000=10 ⁵
millió /egymillió/	1 000 000=10 ⁶
tízmillió	10 000 000=10 ⁷
százmillió	100 000 000=10 ⁸
milliárd /egymilliárd/	1 000 000 000=10 ⁹
tízmilliárd	10 000 000 000=10 ¹⁰
százmilliárd	100 000 000 000=10 ¹¹
billió /egybillió/	1 000 000 000 000=10 ¹²
tízbillió	10 000 000 000 000=10 ¹³
százbillió	100 000 000 000 000=10 ¹⁴
billiárd /egybilliárd/	1 000 000 000 000 000=10 ¹⁵
tízbilliárd	10 000 000 000 000 000=10 ¹⁶
százbilliárd	100 000 000 000 000 000=10 ¹⁷
trillió /egytrillió/	1 000 000 000 000 000 000=10 ¹⁸
tíztrillió	10 000 000 000 000 000 000=10 ¹⁹
száztrillió	100 000 000 000 000 000 000=10 ²⁰
trilliárd /egytrilliárd/	1 000 000 000 000 000 000 000=10 ²¹
tíztrilliárd	10 000 000 000 000 000 000 000=10 ²²
száztrilliárd	100 000 000 000 000 000 000 000=10 ²³
kvadrillió /egykvadrillió/	1 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ²⁴
tízkvadrillió	10 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ²⁵
százkvadrillió	100 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ²⁶
kvadrilliárd /egykvadrilliárd/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ²⁷
tízkvadrilliárd	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ²⁸
százkvadrilliárd	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ²⁹
kvintillió /egykvintillió/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³⁰
tízkvintillió	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³¹
százkvintillió	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³²
kvintilliárd /egykvintilliárd/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³³
tízkvintilliárd	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³⁴
százkvintilliárd	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³⁵
szextillió /egyszextillió/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³⁶
tízszextillió	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³⁷
százszextillió	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³⁸
szextilliárd /egyszextilliárd/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ³⁹
tízszextilliárd	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴⁰
százszextilliárd	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴¹
szeptillió /egyseptillió/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴²
tízseptillió	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴³
százseptillió	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴⁴
septilliárd /egyseptilliárd/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴⁵
tízseptilliárd	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴⁶
százseptilliárd	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴⁷
oktillió /egyoktillió/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴⁸
tízoktillió	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁴⁹
százoktillió	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵⁰
oktilliárd /egyoktilliárd/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵¹
tízoktilliárd	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵²
százoktilliárd	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵³
nontillió /egynontillió/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵⁴
tízontillió	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵⁵
százontillió	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵⁶
nontilliárd /egynontilliárd/	1 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵⁷
tízontilliárd	10 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵⁸
százontilliárd	100 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000=10 ⁵⁹

A hatvan nullával írt és az annál nagyobb nagyságrendeknek nem adtunk számneveket.

2. Tört-szám nagyságrendek:

<u>A szám-nagyságrendek</u>	
0 /A null-számnagyságrend nincs definiálva./	nulla /egész/-
10^{-1} =0,1	/egy/tized
10^{-2} =0,01	/egy/század
10^{-3} =0,001	/egy/ezred
10^{-4} =0,000 1	tizezred
10^{-5} =0,000 01	százezred
10^{-6} =0,000 001	/egy/milliomod
10^{-7} =0,000 000 1	tizmilliomod
10^{-8} =0,000 000 01	százmilliomod
10^{-9} =0,000 000 001	/egy/milliárdod
10^{-10} =0,000 000 000 1	tizmilliárdod
10^{-11} =0,000 000 000 01	százmilliárdod
10^{-12} =0,000 000 000 001	/egy/billiomod
10^{-13} =0,000 000 000 000 1	tizbilliomod
10^{-14} =0,000 000 000 000 01	százbilliomod
10^{-15} =0,000 000 000 000 001	/egy/billiárdod
10^{-16} =0,000 000 000 000 000 1	tizbilliárdod
10^{-17} =0,000 000 000 000 000 01	százbilliárdod
10^{-18} =0,000 000 000 000 000 001	/egy/trilliomod
10^{-19} =0,000 000 000 000 000 000 1	tiztrilliomod
10^{-20} =0,000 000 000 000 000 000 01	száztrilliomod
10^{-21} =0,000 000 000 000 000 000 001	/egy/trilliárdod
10^{-22} =0,000 000 000 000 000 000 000 1	tiztrilliárdod
10^{-23} =0,000 000 000 000 000 000 000 01	száztrilliárdod
10^{-24} =0,000 000 000 000 000 000 000 001	/egy/kvadrilliomod
10^{-25} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 1	tizkvadrilliomod
10^{-26} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 01	százkvadrilliomod
10^{-27} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 001	/egy/kvadrilliárdod
10^{-28} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	tizkvadrilliárdod
10^{-29} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 01	százkvadrilliárdod
10^{-30} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	/egy/kvintilliomod
10^{-31} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	tizkvintilliomod
10^{-32} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 01	százkvintilliomod
10^{-33} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	/egy/kvintilliárdod
10^{-34} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	tizkvintilliárdod
10^{-35} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 01	százkvintilliárdod
10^{-36} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	/egy/szextilliomod /sextilliomod/
10^{-37} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	tizszextilliomod
10^{-38} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	százszextilliomod
10^{-39} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	/egy/szextilliárdod
10^{-40} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	tizszextilliárdod
10^{-41} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 01	százszextilliárdod
10^{-42} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	/egy/szeptilliomod /septilliomod/
10^{-43} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	tizszeptilliomod
10^{-44} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	százszeptilliomod
10^{-45} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 01	/egy/szeptilliárdod
10^{-46} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	tizszeptilliárdod
10^{-47} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	százszeptilliárdod
10^{-48} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	/egy/oktilliomod
10^{-49} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 01	tizoktilliomod
10^{-50} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	százoktilliomod
10^{-51} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	/egy/oktilliárdod
10^{-52} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 01	tizoktilliárdod
10^{-53} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	százoktilliárdod
10^{-54} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	/egy/nontilliomod
10^{-55} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 01	tiznontilliomod
10^{-56} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	száznontilliomod
10^{-57} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 1	/egy/nontilliárdod
10^{-58} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 01	tiznontilliárdod
10^{-59} =0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 001	száznontilliárdod

A hatvan és az annál több tizedes helyi értékű, még kisebb tizedes törtszám-nagyságrendeknek nem adtunk számneveket.

Megjegyzés: A számok egybeírásával és különírásával kapcsolatban, valamint a billió számnagyságrend használatával kapcsolatosan lásd a mellékletet.

II. Kérdő-ívek

A JÖVŐBEN AZ INGYENES SZŰRŐVIZSGÁLATI ILL.
½ ÉVRE ÉRVÉNYES ÖNKÉNTES VÉRADÁSI IGAZOLÁS
BEMUTATÁSÁVAL LEHET VÁRHATÓAN AZ ÚJONNAN
BEVEZETÉSRE KERÜLŐ EGÉSZSÉGI-DÍJ FIZETÉSE
NÉLKÜL A RECEPTEKRE KIVÁLTANI A GYÓGY-
SZEREKET.

ÖN EGYETÉRT-E EZZEL VAGY ELLENZI?

[illegible]

A JÖVŐBEN VAGY A RECEPTEN MEGNEVEZETTNEK VAGY A GYÓGYSZERKIVÁLTÓNAK AZ INGYENES SZŰRŐVIZSGÁLATI ILL. ½ ÉVRE ÉRVÉNYES ÖNKÉNTES VÉRADÁSI IGAZOLÁSÁNAK FELMUTATÁSÁVAL LEHET A GYÓGYSZEREKET VÁRHATÓAN OLCSÓBBAN KIVÁLTANI.

EGYETÉRT-E EZZEL VAGY ELLENZI?

[illegible]

Melléklet:

Nyelvhelyességi melléklet

Tartalomjegyzék

Előszó	3
I. Alapvető logikus szó formálás	4
1. Fiam – lányam	4
2. Innim – innid – innia	5
3. Éspedig – ésvagy	5
II. Alapvető logikus szám formálás	5
1. Egész szám nagyságrendek	5
2. Tört-szám nagyságrendek	6
3. Vegyesen, számmal-betűvel írt számok, számnevek	6
4. Százalék, ezrelék nevek	7
III. A rokon-névszók használata	7
1. A felmenő szülők rokoni névszó formálása	7
2. Más rokoni névszók formálása	8
IV. Címzési, megszólítási, megnevezési nyelvszabályozások:	9
V. A cselekvést illetve történést jelentő igék használatáról	12
VI. A vitakultúrának a nyelvszabályok használatára vonatkozó irányszabályok	14
VII. Idegen szavak szótár	
1. Idegen szavak – magyar szavak (részlet)	15
2. Magyar szavak – idegen szavak (kivonat)	17

A nyelvújítás mint ahogy a feltalálás – mint egyféle jó és hasznos tevékenység – jobbra érdeklődő, kutató, kísérletező életmód keretében képzelhető el és érhető el.

Találékonyak általában az emberek; egyre újabb szavakat kell kutatni, találni sok szakmában, pl. jogi peres eljárásokkor, és szó-újítást kitalálni műszaki szerkezetekhez és új szóformát vagy kifejezést az élet sok területén...

Már amikor az ember beszél, beszélget; ki kell vagy kéne találnia, milyen modorban és hangvétellel, mit mondjon. A vitáig még elmegy az ember, de a veszekedéseket kerüli. Az ember ha találékony, „jó szövegű”, akkor többnyire könnyebben lehet feltaláló.

Amikor az ember azon veszi észre magát, hogy elgondolkozik valamin, akkor juthat közelebb az újabb szóalkotás és modern nyelvszabályozás felé.

A fontos vagy fontosnak tűnő gondolatokat és információkat, híreket és cikkeket feljegyzem és máris témacímet írok az írás fejezetére. Így kezdem el a nyelvi logikámmal megfejtetni a nyelvi jelenségeket. Ezeket beszélem meg a kortárs barátaimmal és ismerőseimmel. Az egyik gyermekem Zsuzsanna nevét kapta, ami már van a rokonságban. Ezért új becenevet gondoltam ki: Zsuni – így hívjuk...

A vitakultúrának a nyelvszabályok használatára vonatkozó irányszabályokat azért vettem ebbe a műbe, mert el óhajtom elérni, hogy helyesen saját magunkról beszéljünk, hogy látjuk, minek nézzük a szemben állót; minél inkább egyes szám első személyragos igékkel fogalmazzunk: pl. „hazaárulónak tartalak”. Mihamarabb elejét akarom venni annak, és idővel nyilvánosság előtt el akarom hagyni azt, hogy valakire rámondják, hogy „áruló vagy”. Tehát én minősítsek egyes szám első személyű igeragozással és ne használjak egyes szám második személyű igeragokat. Ezáltal a vitakultúrás korrekt közlési móddal ugyanis sem a személyiségi jogokba nem ártunk és így a gyűlöletbeszédnek sem adunk alapot.

I. Alapvető logikus szó formálás

Elég az egyszerű saját logikánkat adni és egyenes gondolatmenetet tükröző elméletet, elgondolást mondani, amelyre az érdekeltek felfigyelhetnek. Az új és szokatlan szóhasználat elfogadását általában mi magunk dönthetjük el, amelyhez – bizonytalanság esetén – a Nyelvtudományi intézettől szakvélemény kérhető.

1. Fiam – lányam

Például az anyanyelvi szószerkesztéseket próbálgathatjuk főleg a megszokott formulákból a logikus formáig, amire általában tényleg pihent agyúak vagy agyafúrtak képesek.

Nézzük az egyszerű fiú – lány;
fia – lánya szóösszefűzéseket!

Ha I. szám 1. személyű birtokos jelet teszünk, akkor: fiúm – lányom,
illetve fiam – lányam – új szóforma

A logikus szóhasználatban a fiúm és a lányom szavaink alatt azt a nálam vagy velem levő, választott hozzám tartozómat értem, akivel járok, illetve közelebb állunk egymáshoz; míg a fiam és a lányam szó alatt a velem élő hozzám tartozó rokonaimat, a fogadott gyerekeimet és a tőlem származott saját gyerekeimet értem, így használom az új lányam szót.

Tovább folytatva ezt a gondolati sémát:

Pl.: Ifjú – ifjúm – ifjam	Láb – lábom – lábam
Kutya – kutyum – kutyám	Bögy – bögyöm – bögyem
	Köröm – körömöm – körmem
	Nyelőcső – nyelőcsőm – nyelőcsövem

A tárgyak esetében:	Híd – hídom – hídam	Pertli – pertlim
	Zug – zugom – zugam	Verkli – verklím
	Sarok – sarkom – sarkam	Zokni – zoknim
	Cső – csőm – csövem	
	Sátor – sátorom – sátram	

A nálam levő tárgyat ugyanazzal a szó-elejei vagy esetleg a szóban levő második magánhangzóval vagy o-, i-betűvel képezem, a saját tulajdonomban vagy rendelkezésem alatt levő tárgyat a-, á-, e-, é-betűvel képezem.

Úgyis felfoghatom, hogy az -om raggal – nálam van;
az -am raggal nékem, a birtokomban van...

(A nekem szót itt amiatt mellőzöm, mivel az elsődlegesen ellenező, taszító jelentésű.

Pl.: nekem jön, ütközik – ami számomra hátrányos;
nékem hozza azt az ajándékot, amit a születésnapomra kapok)

2. Főnévi igenév ragok

A főnévi igenév ragozás, a -ni főnévi igenév-képzőhöz csatlakozó logikus és hagyományos ragok:

lennim	lennem	lennink	lennünk
lennid	lenned	lennitek	lennetek
	lennie		lenniük

3. Éspedig – ésvagy

Az éssel kezdődő gyakran használatos szóösszetételeket – az éspedig szó mintájára – egybeírjuk. Az újabban per-jellel írt és/vagy szópárosítást helyesebb egybeírva: ésvagy módon írunk.

Ellenérv: Az éspedig szót mikor írjuk /-jellel: és/pedig módon? Sosem!

Aki ezt valakinek elmondja, már meg is kezdheti a nyelvi furcsaságokat keresni és ezáltal akár a nyelvújítóvá ésvagy feltalálóvá válását is elkezdi. Egy kicsit inkább nézzenek furcsán rám, hogy aztán mihamarabb arra méltassanak, hogy amit mondok, arra mondhassák, hogy mégiscsak van benne valami!

A nyelvében gondolkodó nyelvhasználó eleinte megfigyel kisebb nyelvi érdekességeket és furcsaságokat, azután keres azokra praktikus megoldásokat, trükkös eljárásokat. Azután válik elméesebb és ötletesebb emberré, akiből nagyobb eséllyel leszhet nyelvújító vagy talán feltaláló.

II. Alapvető logikus szám formálás

1. Egész szám nagyságrendek

$1000^1 = 1\text{ezer} = 10^{+3} = 10^3$; $1000^2 = 1\text{millió} = 10^6$; $1000^3 = 1\text{milliárd} = 10^9$; $1000^4 = 1\text{billió} = 10^{12}$; $1000^5 = 1\text{billiárd} = 10^{15}$; $1000^6 = 1\text{trillió} = 10^{18}$; $1000^7 = 1\text{trilliárd} = 10^{21}$; $1000^8 = 1\text{kvadrillió} = 10^{24}$; $1000^9 = 1\text{kvadrilliárd} = 10^{27}$; $1000^{10} = 1\text{kvintillió} = 10^{30}$; $1000^{11} = 1\text{kvintilliárd} = 10^{33}$; $1000^{12} = 1\text{szextillió} = 10^{36}$; $1000^{13} = 1\text{szextilliárd} = 10^{39}$; $1000^{14} = 1\text{szeptillió} = 10^{42}$; $1000^{15} = 1\text{szeptilliárd} = 10^{45}$; $1000^{16} = 1\text{oktillió} = 10^{48}$; $1000^{17} = 1\text{oktilliárd} = 10^{51}$; $1000^{18} = 1\text{nontillió} = 10^{54}$; $1000^{19} = 1\text{nontilliárd} = 10^{57}$.

Példák: $1\text{milliárd} = 1\,000\,000\,000 = 10^9$; $1\text{billió} = 1\,000\,000\,000\,000 = 10^{12}$;
 $1\text{szeptillió} = 1\,000\,000\,000\,000\,000\,000\,000\,000\,000\,000\,000\,000 = 10^{42}$

Általában engedünk a számos külnyelvi behatásnak, azonban egyben legalább ne, vagyis az 1 billió ne legyen egyenlő 1 000 000 000-dal, és az egybilliomod ne legyen egyenlő 0,000000001-dal, mindez ugyanis merőben hiba. A magyar nyelvtanban és a nyelvszabályokban – a megengedett tíz-, száz- szám-előtétszón túl – nincs megengedve pl.: ezer-, millió- stb. szám-előtétszó (a hibás: ezer-milliárd, ezerbilliárd stb. szóösszetétel) próbálgatása, használata, akárhogyan is használják, terjesztik sajtón, televízión keresztül, még olykor tanárok is. (Tudni-való; a millió hat 0-val, a billió tizenkét 0-val, a trillió tizenhét 0-val (mindig 6 nullával többlet) írandó logikusan. Ezt még Európában sőt Nagy-Britanniában és a Brit Nemzet-közösségben is így írják és helyesen is teszik, csak annak idején az Egyesült Királyságtól pongyolán vették át az Amerikai Egyesült Államokba és rosszul és még ráadásul illogikusan is használják, terjesztik.)

2. Tört-szám nagyságrendek

$$\begin{aligned} 1000^{-1} &= 0,001 = 1\text{ezred} = 10^{-3}; 1000^{-2} = 1\text{milliomod} = 10^{-6}; 1000^{-3} = 1\text{milliárdod} = 10^{-9}; \\ 1000^{-4} &= 1\text{billiomod} = 10^{-12}; 1000^{-5} = 1\text{billiárdod} = 10^{-15}; 1000^{-6} = 1\text{trilliomod} = 10^{-18}; \\ 1000^{-7} &= 1\text{trilliárdod} = 10^{-21}; 1000^{-8} = 1\text{kvadrilliomod} = 10^{-24}; 1000^{-9} = \\ &= 1\text{kvadrilliárdod} = 10^{-27}; 1000^{-10} = 1\text{kvintilliomod} = 10^{-30}; 1000^{-11} = 1\text{kvintilliárdod} = \\ &= 10^{-33}; 1000^{-12} = 1\text{szextilliomod} = 10^{-36}; 1000^{-13} = 1\text{szextilliárdod} = \\ &= 10^{-39}; 1000^{-14} = 1\text{szeptilliomod} = 10^{-42}; 1000^{-15} = 1\text{szeptilliárdod} = 10^{-45}; 1000^{-16} = \\ &= 1\text{oktilliomod} = 10^{-48}; 1000^{-17} = 1\text{oktilliárdod} = 10^{-51}; 1000^{-18} = 1\text{nontilliomod} = 10^{-54}; \\ 1000^{-19} &= 1\text{nontilliárdod} = 10^{-57}. \end{aligned}$$
[illegible]

3. Vegyesen, számmal-betűvel írt számok, számnevek

Azt mindnyájan tudjuk, hogy a számokat a csak számmal írt esetbeni hármastagozódás (pl.: 10 800) kivételével egybe illetve kötőjellel írjuk: Betűvel írva: tízezer-nyolcszáz. Vegyesen; számmal és betűvel írva: 10ezer8száz vagy 10ezer-8száz esetleg 10ezer-nyolcszáz a helyes, ám nem 10 ezer 8 száz, tízezer-8száz vagy 10 ezer-8 száz avagy tíz ezer-nyolc-száz, amint a jelenlegi átgondolatlan (spontán) szokású és szabályellenes írással is olvashatjuk akár a televízióról, újságból...

Tehát a helyes vegyes írásmódon:

1billió

10ezer8száz vagy
10ezer-8száz vagy
10ezer-nyolcszáz

Helytelen:

1 billió – szóközzel írva

4. Százalék, ezrelék nevek

A százalék, ezrelék mellett elvben mondhatni: milliolék, billiolék, trilliolék stb. nagyságrend-nevekből továbbformált fogalmakat. Például 1trillió trilliolék = trilliószer 1trilliolék

III. A rokon-névszók használata

1. A felmenő szülők rokoni névszó formálása

$2^0=1$	(én)
$2^1=2$	szülőm
$2^2=4$	nagyszülőm
$2^3=8$	dédszüőm
$2^4=16$	ükszüőm
$2^5=32$	szépszüőm volt-van, vala; szüőim, öregszüőim eddig összesen 62-en voltak-vannak.
$2^6=64$	a 6-od (hatod-)izigleni összüőimmal már összes szüőim száma 126
$2^9=512$	a 9-ed izigleni szüőimmal együtt már összesen ezernél is többen, összesen 1022-en voltak.
$2^{13}=8192$	a 13-ad izigleni szüőimmal együtt már összes szüőim tízezernél is többen, összesen 16376-an voltak.
$2^{16}=65536$	a 16-od izigleni szüőimmal együtt már összesen százezernél is többen, összesen 131070-en voltak.
$2^{19}=524288$	a 19-ed izigleni szüőimmal együtt már összesen 1milliónál is többen, összesen 1048574-en voltak.

A szépszüőkig azért van nevesítve a generációs fok, mert a szépszüő még olykor lát-hatja a szépunokáját. Tehát ők esetleg mindketten egyidőben élhetnek. Őket nevezzük öregszüőknek. Ez az ötödik generációig lehetséges. Az annál nagyobb generációs

különbségek esetében azonban már nincs egyidejűleg élő szülő, ezért nevezzük őket összülőknek.

Nagyszülő, dédszülő, ükszülő, szépszülő – az öregszülők;

az ők szülei – az ún. -izigleni – felmenő szülők – az összülők.

2. Más rokoni névszók formálása

1, A vérrokon: akivel közvetlenül vérségi kapcsolatban vagyok:

Szülő, nagy-, öreg- és összülők, nagybáty, nagynéne, dédbáty, dédnéne, ükbáty, üknéne, szépbáty, szépnéne, testvér, gyerek (puja), unoka, dédunoka, ükunoka, szépunoka, unokatestvér, unokaöcs, unokahúg, dédunokaöcs, dédunokahúg, ükunokaöcs, ükunokahúg, szépunokaöcs, szépunokahúg.

Ezekben belül differenciáltan nevesítünk rokonsági kapcsolatot:

Testvér: féltestvér, fivér, báty, öcs, nővér, néne, hóg.

2, A vérségi rokon (nem vérrokon): akivel közvetve vérségi kapcsolatban vagyok:

férj, feleség – amennyiben közös gyermekük született, így lesznek egymással vérségi kapcsolatban, így lesznek szülők, szülőtársak.

Mivel mind a férj és mind a feleség vére a gyermek, így közvetett vérségi kapcsolatuk van a szülőknek, tehát vérségi rokonok és ennek alapján nevezhetők szülőknek, apának és anyának. Ők már a vérségi rokonneveiket még az esetleges válásuk után is megtartják, apa, anya rokonnév formájában. Azért lehetséges az elvált szülőket továbbra is rokonoknak tartani, mert ugyan nem házastársak, mégis a gyereke apjaként vagy anyjaként kijelenthető a rokoni viszony. Ezért lehet továbbra is sógor, após, anyós, vő, meny, nagybácsi, nagynéni rokonneveket használniuk az elvált házaspároknak a válásuk után is, főleg azután, hogy közös gyerekük is van. Ám azt is mondhatjuk, hogy csak a házastársamtól váltam el, apósomtól, anyósomtól nem, tehát őket továbbra is rokonaimnak tartom.

3, A vérségen kívüli rokon vagy egyszerűen rokon: aki nem vérrokon, akivel közvetve és vérségen kívüli kapcsolatban vagyok:

férj, feleség – amennyiben közös gyermekük nem született vagy nem lesznek szülők; ebben az esetben a következő rokonok vannak:

Após, anyós; ipa, napa – a házastárs szüleinek rokonneve (házastársam szülei)

Ipa, napa; ipa – apa, napa – anya (a gyermek házastársának a szülei)

Vő, meny – a szülők gyerekének a házastársa (gyermekem házastársa)

Sógor – a házastárs testvére, féltestvére, fogadott, vagy mostohatestvére

Nagybácsi, nagynéni – a nagybáty, nagynéne a szüleim testvére(i) házastársai (a nagynéném házastársa)

A házasság felbontása után – többnyire a gyermektelen házaspároknál – mondhatjuk, hogy a volt sógorom, apósom stb.

4, Családi, egyenes ági, távoli rokoni rokonnevek:

A rokonnevek között még felmenő, leszármazott, oldalági rokon, távoli rokon, kitagadott rokon, fogadott rokon, mostoha, iker stb. rokonnév fogalmakat és rokon személyeket ismerünk.

IV. Címzési, megszólítási, megnevezési nyelvszabályozások:

- Igaz ugyan, hogy a nagy kezdőbetűvel írt főneveket melléknév-képzővel (i-betűvel a szó végén) kis kezdőbetűvel írhatjuk, ám mégoly jelentős vagy lényeges esetben írhatjuk nyomtatékosan és nyugodtan nagy kezdőbetűvel; pl.: Budapesti, szent Istváni, Európa-uniói, Nagy-hazai, Magyarországi, Anya-földi, Kis-hazai stb.

- A név lényegi szavai nagy kezdőbetűvel írandók; ám az a főnév, az a valaki vagy valami, aminek a neve vagyis amiről el van nevezve, pl.: híd, szobor, ember stb. általában kis kezdőbetűvel és néha nagy kezdőbetűvel vagy kötőjelesen vagy egybeírható, olykor úgyis, hogy előre tesszük a főnevet (pl.: Várgesztes) illetve elhagyható; főképp aszerint, hogy a név és a főnév melyike lényegesebb-e, például:

Arany ember, Arany Ember, Aranyember; Úri ember, Úri Ember, Úriember, Úr;

dr. Bubó Bácsi, Bubó bácsi, Bubó bá, Bubóbá (Bubó néni férje) (de nem Bubó-bácsi, sem Bubóbácsi);

Talányos János ember, Talányos János Ember, Jó Ember, Jóember;

Ady Endre költő (de nem: Ady Endre Költő);

Árpád-híd, Petőfi-híd, (esetleg Petőfi híd); lánchíd, Lánchíd, Széchenyi-lánchíd, (de nem Széchenyi Lánchíd, Lánc-híd, lánc híd, Lánc Híd);

Fővárosi Művelődési Ház, Országház, (de nem Ország-ház, OrszágHáz, Ország Ház);

Szovjetunió, Európai unió, Európa Unió; Magyarország, (de nem Magyar-ország, Magyar Ország);

Lenin Mauzóleum, Lenin mauzóleum; Auswitzi koncentrációs tábor, haláltábor (de nem: Auswitzi Haláltábor vagy Halál Tábor, Koncentrációs Tábor vagy Koncentrált Tábor);

Legfelsőbb Katonai Bíróság, Katonai Ügyészség, Katonai Ügyészségi büfé, Katonai ügyészségi Büfé, Katonai ügyészségi büfé – ha a büféhez akarjuk a üzletvezető nevét megállapítani, akkor elegendő a névbeni első szót nagy kezdőbetűvel írni és végül esetleg a büfé főnevet is, de ezt nem muszáj, a név további szavait jelzőként értelmezzük (tehát nem Katonai Ügyészségi Büfé)

tehát: Katonai ügyészségi Büfé – amidőn a büfé-főnevet emeljük ki

Katonai ügyészségi büfé – ha éppen csak megnevezzük a büfét

például: Oktatási és tudományos Bizottság – a Bizottság szót kiemelten használjuk

Gazdasági igazgatóság titkársága – ha mégiscsak akarunk valamicske megnevezést
gazdasági igazgatóság titkársága – íme már nem akarunk megnevezést;

továbbá Pénzügyminisztérium devizafőosztály exportrészleg Garázs – ha a garáznak akarjuk a nevet megállapítani, akkor elegendő a névbeni első szót nagy kezdőbetűvel írni és végül esetleg a garázs főnevet is (szabad, de nem muszáj mindegyik szó első betűjét nagy kezdőbetűvel írni: Pénzügyminisztérium Devizafőosztály Exportrészleg Garázs, Pénzügyminisztérium devizafőosztály Exportrészleg Garázs stb.),

Magyar tudományos akadémiai raktár, Magyar tudományos akadémia(i) Raktár;

Neves önkormányzat szociális osztály üdültetési Ügyfélszolgálat;

A csupa kisbetűs nevet nagy kezdőbetűs főnévvel akkor használjuk, amikor a főnév maga a név vagy megnevezés: irodaházi üzemfenntartási Osztály, tárcaközi egyeztető Iroda;

Az újabban használatos Humán erőforrás menedzsment kifejezést például csaknem mindig csupa nagy kezdőbetűvel írják Humán Erőforrás Menedzsment, holott ez utóbbi a címzésben és megszólításban helyes.

Szabadság-szobor, Szabadság szobor. (Csak címzésben Szabadság Szobort is írhatunk.);

Gellért hegy, Gellért-hegy (de nem Gellért Hegy);

Makói hagyma, makói hagyma, Szegedi pirospaprika, szegedi pirospaprika (nem Makói Hagyma);

Rózsakrumpli (nem: Rózsa krumpli, pláne Rózsa Krumpli);

Rákóczi fa, Rákóczi fája (nem: Rákóczi Fa, Fája);

Esthajnal-csillag, Merkúr-bolygó, Göncölszekér-csillagkép, (nem: Göncöl-szekér csillagkép);

Hold-kráter, a tengerek főnév helyett a medencék elnevezést használhatjuk.

Lajta monitor Múzeumhajó, Lajta-monitor Múzeumhajó (de nem: Lajta monitor Hajó Múzeum). A Hajó Múzeumot önállóan lehet ilyen formában írni.

Vezérigazgató (de nem: Vezér Igazgató)

Projektmenedzser (de nem: Projekt Menedzser)

Megjegyzés: Az akadémiai nyelvszabályokban nem látom az írásos szövegben tiltva a szövegközbeni főnevek nagy kezdőbetűvel történő használatát, bár nem is szokás. Például: A Nyelvszabályokban nem látom az írásos Szövegben tiltva a szövegközbeni Főnevek nagy Kezdőbetűvel történő Használatát.

Emiatt kimondom: A nyilvánosságra szánt írott szövegben általában nagy kezdőbetűk nélkül, kis betűkkel írjuk a főneveket, az igeneveket stb. szófaj szerinti elhatározott szavakat. Kivétel az, amidőn csupa nagybetűvel írunk szöveget és a címzést vagy megszólítást, ahol szokás a lényeges szavakat nagy kezdőbetűvel írni.

- Címzésben minden lényeges szót nagy kezdőbetűvel írunk, ám a jó önkifejezésünk végett megtehetjük, hogy magunk döntjük el, hogy melyik szót tekintjük annak (valamennyire lényegesnek, nem annyira lényegesnek, eléggé lényegtelennek stb.); pl.: Tisztelt Dr. Bubó!, Tisztelt dr. Bubó!, Tisztelt Dr. Bubó Úr!, Tisztelt dr. Bubó úr! dr. Bubó Bácsi!, dr. Bubó Bácsi!, Drága dr. Bubó kollégám és barátom!, Aranyos, kedves, drága egyetlen Bubi kópé! Stb. A minimálisan lényeges szó a kezdőszó és a személy-név, amelyeknél nagy kezdőbetű kell.

- Amint a címekben, a megszólításban is megtehetjük, hogy esetenként nem teszünk mondat-végi írásjelet, felkiáltó-jelet; pl.: Aranyos, kedves, drága egyetlen Bubi kópé

- Az asszonynév-változatokat kibővíthetjük a meghatározottakon túl a következőkre: Szép Jánosné Ildi(kó), Szépné Ildi, és a férjeknek lehet a nevük elvileg, játékosan: Jó Ildikóbá, Jó Ildibá János, Jóbá?

- A felsorolásban vesszőt szokás tennünk, ám a jó önkifejezésünk végett megtehetjük, hogy a szavakat mindössze egymás mellé tesszük mégpedig vesszők nélkül (esetleg kötő-jelet tehetünk közé), mivel megtehetjük, hogy nem tekintjük felsorolásnak a személynév utáni főnevek sorát; Tisztelt dr. Bubó akadémikus főelnök!, Tisztelt dr. Bubó püspök prímás főérsek! Drága dr. Bubó kollégám barátom! Kedves dr. Bubó kollégám-barátom! Stb.

- A felsorolásban értelemzavaró esetben vesszőt ne tegyünk (ilyenkor egyszerűen egymás mellé helyezzük a szavakat és nem felsoroljuk); pl.: A királyné meghívta mind a királyt a férjét, mind a főkamarást. (A királyt-szó után azért nincs, nem muszáj vessző, hogy nehogy két különböző személyre gondoljon valaki, mert ugye egy és ugyanazon személyről van szó.);

- Az olyan esetben, amikor félreérthető a mondat –, mint például: 1272-ben V. István király meghalt a Nagy-szigeten (Csepel-sziget), Margit testvére mellé temették az apácakolostorban – ilyen esetben Margit nevű testvért értsünk. A másik esetben a személynevet toldjuk: Margitnak testvéréről van így máris szó. Ebben a példamondatban ugyanis az az eldöntendő, hogy a királyt Margit nevű testvére, vagy Margitnak egyik testvére mellé temették-e?

- A nyomaték és érthetőség érdekében szokatlanul is használhatjuk a kötőjelet; pl.: Anya-föld, Lapp-föld, problémamegoldás – probléma-megoldás, mondatfűzés – mondat-fűzés stb.

- A mettől-meddig problémára azt találtam ki, hogy ha beleértem azt az időt, vagy helyet, akkor két képzőt is használok. Például ha egy naptári napig, mondjuk elsejéig

legyen meg a felvállalt munka készen, mégpedig úgy, hogy az elseje napját is beleértem, akkor azt egyszerűbben – elsejénig – két főnévképzővel mondom. További példák: napjánig, végénig, szélénig, küszöbénig, vonalánig stb.

- A nyelvszabályok alapján minden szót az értelmének megfelelően használjunk. Tehát félreérthető és rossz értelemben vagy érthetetlen módon nem használjuk a szavakat. Egyik ilyen eset, amikor a jobb, jobban szót sokszor helytelenül használjuk. Rossz példák: egyre jobban romlik a napon a hús. A vártnál egyre jobban nő az infláció. Ehelyett helyesen: Egyre romlik a hús. Egyre fokozottabban nő az infláció.

A másik esetben, például a tiszta, tisztább szavunkat is sokszor rosszul használjuk: Tiszta piszkos ez a terítő. Ehelyett szabályosan: Teljesen, tökéletesen vagy egészen piszkos az abrosz.

- A kilo- mértékegység-előtét szót (prefixumot) -gramm, -hertz, -méter stb. főleg a hatósági közlönyökben és hivatalos közlésekben nyelvszabályaink szerint a teljes mértékegységgel egyírva kell használni. A kilo-, hekto- stb. szó önállóan: kiló, hektó, népies stílusban a szépirodalomban vagy a népi nyelvszokások feljegyzésekor esetleg elfogadható.

- A no és a nono szavak mellett a netto és a brutto is írható szóvégi rövid o-val, mert a netto szó kimondásakor általában nem helyezzük a hangsúlyt a szóvégi magánhangzóra. Ha valaki hosszan ejti ki a netto szóvégi ó-t, az erőltetett és emiatt túlzás.

- Az ő és ők személyes névmásokat – éppen a személyesség okán – az élő emberre és esetenként állatra, továbbá nem élő emberekre mondjuk. Fogalmakra általában nem használjuk, mégis például mesealakokra mondhatjuk: – Ő, a fázó Hófehérke, akit hét törpe segített meleg ételt és szállást adva. Tárgyakra a szépirodalomban autentikus író, költő néha, esetleg – megszemélyesítés esetén – használhat személyes névmást. Azonban például a bolti eladó sem mondhatja nyelvszabályosan az árura, hogy itt van ő, mivel ez az anyanyelvünkre nézve mindenképpen rém visszatetsző.

- Az ö-zés és e-zés megengedhetetlen, a nyelvszabályok alapján ugyanis értelmes szavakban fejezzük ki magunkat és a tiszta beszéd és világos fogalmazás szabályrendszerének eme értelemzavaró hangnyújtás abszolút ellentmondó. Tehát például:

– Hát őö... – ilyesmit sose mondjunk.

V. A cselekvést illetve történést jelentő igék használatáról

A személyre, elő alanyra vonatkoztatva használjuk a cselekvő igéket: Az ember tönkre megy. De a bútor tönkre megy, ez a mondat azért helytelen, mert tárgyhoz nem fűzünk cselekvő igéket. Úgyhogy általában ne mondjunk ilyeneket: A tányér leesik! A pohár feldől. – ugyanis ez utóbbi esetben már nem élőlényről jelentünk ki valamit, hanem valamely tárgyról szólunk; habár itt történést jelentő vagy kettős: cselekvést-történést

jelentő igéket használhatunk (ez utóbbi, azaz a cselekvést-történést jelentő igéket például: (le)esik, (fel)dől stb. földcsuszamláskor, -rengéskor mondhatjuk a tárgyra (a tányérra, pohárra)). Megengedhető gép és szerkezet, készülék, mű, műalkotás, műszer, műtárgy és esetleg eszköz, szerszám vagy annak használatos tárgy stb.) és ezek (alkat)része; mozdony, mérleg, csőfogó, híd, torony, dugattyú, vonórúd, sín, vezeték, talpfa, alátétvaslap, fényjel, kondenzvíz, kenőolaj, égéstermék, gomolyfüst, gázpermet, szintvonal, zsinórállás stb. kapcsán az igék műszaki és szakmai vonatkozású körét használunk, például: működik, tartozik, sípol, dudál, forog, hajlik, görbül, romlik, színeződik, zakatol, rezeg stb.

Mondhatjuk továbbá, hogy az ajtó vetemedik, a vakolat hullik, a folyadék elszíneződik, a hinta leng, de nem mondhatjuk, hogy a hinta üt, legfeljebb mi ütünk el a hintán vagy hintával játszótársat. A tárgyakra azt mondhatjuk, hogy: le van esve, leeső tárgy (tányér), leesett és eltört, törött (határozói, melléknévi igenevvel) tál, stb. Direkt a tárgyhoz nem fűzhetünk cselekvő igét (pl.: mutat, (ki)néz stb., ehelyett mutatós stb.-t mondjunk).

Am határeset is lehetséges: A csavar befér a lyukba – ennél az esetnél bárki mondhatja, hogy ez az ige csak cselekvő ige, ám nem cselekvést-történést jelentő ige. Ezért vagy más módon, körülírva mondja: a csavar jó méretű, és beletehető a lyukba; vagy határozói igenevet használ: e lyukba épphogy beleférő csavar kell; vagy kitalálja a jobb vagy újabb igeragot: a csavart beleférem a lyukfuratba; vagy újabb szót: a csavart beleillesztem a fúrt lyukba...

Nyelvünket olykor alig tudjuk egyértelműen és értelmesen használni és értelmezni. Sőt sok vitára okot adó körülmény kezdete az egyszerű félreértés. A félreértés ugyanis nem történik csak úgy magától, azt elkövetjük, elkövetik, tehát szabatosan fogalmazva az ilyen konfliktusokat is az emberek történik; keltik, keletkezik. A szabályosan beszélő ember pl.: a félreértés fogalomhoz úgyszólván csupán a módbeli segédigéket (volt, volna, volhat; vala, valék, valónk; van, vanna, vanhat; lenne, lehet, lesz, leszhet, leszem, leszed, lesszük, leszitek; fog, foghat, fogna, foghatna; nincs(en) és talán kell, kellhet, kellene, kellem, kelled, kelljük, kellitek, kellett volna, kelleni fog stb.), használja – akár szokatlan szavakat is használva – tehát a félreértés volt is, van is, amelyet elsődlegesen megelőzünk, elhárítunk.

Megjegyzendő, hogy az olyan fogalmakhoz, amelyek természeti jelenségek, a tényleges történést jelentő igéket fűzhetjük. Például: A szivárvány elhalványul, a hang terjed. Továbbá tárgyakhoz is használhatunk kettős, cselekvést-történést jelentő igéket, például abban az esetben, amikor egy gyűrt hegység egyre magasabb, akkor magasodik, és esetleg orma fölénk nyúlik. Ám az egyre csökkenő magasságú, lepusztulóban levő hegyre legfeljebb annyit mondhatunk, hogy magasodó, fölnyúló (melléknévi igenevet használhatunk) de arra aligha mondhatjuk, hogy magasodik, nyúlik.

Ezenkívül gép és szerkezet stb. kapcsán használhatjuk az igék evonatkozású körét: üzemel, működik, rezeg, forog, puffog, gyújt, dől, repül, csavarodik, ütődik, keni stb.

VI. A vitakultúrának a nyelvszabályok használatára vonatkozó irányszabályai

A vitakultúrának a nyelvszabályok használatára vonatkozó irányzat szerint helyesen saját magunkról beszélünk, hogy látjuk, minek nézzük a szemben állót. Tehát minél inkább egyes szám első személyragos igékkel fogalmazzunk: pl. „hazaárulónak tartalak”. De nem mondom: „áruló vagy”. Tehát én minősítsek egyes szám első személyű igeragozással és nyilvánosan ne használjak főként kijelentő módban egyes szám második személyű igeragokat.

Bizonyos esetekben nem mondunk a mondatunkban igét, segédigét (van, fog stb.): Például: Gyász alkalmával úgy mondjuk, hogy „Szépapám munkái.” „Az elhunyt a rokonom.” (ne mondjuk hozzá, hogy *volt*, hiszen így kegyeletesebb, és persze nem szokjuk azt se hozzámondani, hogy *van*)

Valakinek érdekében használjuk az iránt, -ért ragot (pl.: Szenvedéséért megdicsőül.), ám valaki hátrányára, hibájára a miatt, ellen, ellenében szót használjuk (pl.: Szenvedése miatt gyógyszert szed.) *Rossz példák*: Csalásért kap börtönbüntetést. Helyesen: Csalás miatt... Jeles tanulmányai miatt díjazták. Helyesen: Jeles tanulmányaiért...

Van olyan eset, amikor közömbös vagy nem tudni, hogy valaki érdekében vagy hátrányára, ellenébe melyik szót tegyük? Ebben az esetben az alapján, okán, okból, folytán, nyomán, útján stb. szót használjuk. Például: Pasteur a veszettséggel kapcsolatos kitartó kutatásai alapján jött rá a betegség lényegére.

A vitapartnerem cselekményét, tettét minősíthetem (Példa: Hibás ez a cselekedeted. Rossz a (e) tettet. *Rossz példák, amelyeket ne mondjunk*: – (Te) hibásan cselekedtél, -szel. Rosszat követtél el. Rosszul tettetted. – Tehát az alanyt általában nem kritizáljuk, minősítjük: Rossz vagy. – ezt ne mondjuk. Azt ugyan mondhatjuk, hogy Rossz vagyásod tapasztalom, rossznak vagylak; ám nyilvánosság előtt már ezt aligha mondhatom. Nyilvánosan azt mondhatom, hogy – Rossznak tartalak.

A tárgyalófél általánosságban kérdéseket tegyen fel, kérdésként esetleg kérésként fogalmazza meg, amit szóba hoz (Pl.: Maga most blöfföl, esetleg füllent? Rosszat követtél el? Rosszul tettetted? Rosszindulatú vagy? Nem vagy normális? Normális vagy? Ehhez mi közöd van? /ne azt mondd, hogy – Semmi közöd hozzá!/)

Az érdekel, hiányol stb. igék használata: Érdekellek téged. Hiányollak téged. (*Rossz példa*: Te érdekelsz engem. Nem érdekelsz. Hiányzol. Hiányoztál. Tetszel. Stb.)

A beszélőtársak I. sz. 1. személyű igeraggal fogalmazzanak, pl.: Nem tartom semmi közödöt hozzá! – éles vita esetén így a leghelyesebb. (Kevésbé mondjuk úgy, hogy semmi közöd hozzá – így egyszerű nézeteltéréskor beszélhetünk.)

VII. Idegen szavak szótár

Az idegen szavak szótár alapján – elsőként a világon – megalkottam a magyar szavak – idegen szavak szótár kezdetileges, legelső szótárát kevés szókinccsel.

A kivonatos szótárt jórészt átszerkesztettem az idegen szavak – magyar szavak megfordításával a nyelvszabályok figyelembevételével új, magyar szavak – idegen szavak szótárrészben abc-betűrendbe.

1. Idegen szavak – magyar szavak (részlet)

a

abakusz 1: írásra és/vagy számolásra szolgáló lap az ókorban **2:** az oszlop- illetve pillérfőnek (többnyire négyzetes vagy kerek) – a felső terhelést közvetlenül átvevő – nagyobb átlójú, átmérőjű fedőlapja

abberáció 1: nemi eltévelyedés, beteges szexuális hajlam

abortusz vetélés, magzat-, embrióelhalás

abszolút 1: teljes, tökéletes **2:** feltétlen, korlátlan; mástól nem függő, teljesen önálló **3:** másához nem viszonyított, nem viszonylagos, érvényességében független (a relatív ellentétéként) **4:** előjeltől független érték, a számegyenesen a 0 ponttól való távolság

abszolutizmus önkényuralom

abszorpció 1: hullám- vagy korpuszkuális sugárzás gyengülése, elnyelődése valamilyen közegen áthatolásakor **2:** gázok oldódása folyadékban vagy szilárd testben

absztinens az alkoholtartalmú italoktól és a kábítószeres élvezetétől tartózkodó, önmegtartózkodó egyén

absztrakt 1: elvont, elméleti, gondolati **2:** nehezen érthető

abszurd 1: képtelen, lehetetlen **2:** esztelen, értelmetlen

abúlia a betegség határát megközelítő kóros akarathiány

adapter 1: átalakító berendezés vagy készülék **2:** illesztő egység; olyan segédberendezés, amelynek segítségével két nem azonos működési elvű szerkezet összekapcsolható

aerob a levegő oxigénjének jelenlétét igénylő, oxigéntartalmú környezetben tenyésző (baktérium)

agglomerátum vulkáni eredetű, durvább szemcséjű törmelékes kőzet

aggregát, aggregátor 1: gépcsoport; két vagy több gépnek közös egységgé való összekapcsolása valamely közös munka elvégzésére **2:** helyi jellegű valamint szükség-igények kielégítésére szolgáló, energia-, főleg áramfejlesztőgép(csoport)

agitáció 1: az emberek (tömeges) meggyőzésére irányuló szóbeli vagy írásbeli tevékenység; politikai eszmék, jelszavak terjesztése, mozgósítás azok megvalósítására **2:** rábeszélés

agrár- mezőgazdasági-, földművelési

agresszív 1: támadó, hódító

agresszív 2: erőszakos, rámenős, kihívó modor

akadémia 1: magas szintű tudományos és/vagy művészeti társaság **2:** valamely ország legfelsőbb, irányító jellegű tudományos valamint művészeti intézménye

akceleráció 1: az új nemzedéknek az előzőhöz viszonyítva gyorsabb, hamarabb felerdülése **2:** gyorsulás

akcentus 1: nyomaték **2:** kiejtés; hanghordozás, kiejtésbeli sajátosság

akkumulátor kémiai energiát villamos energiává alakító áramforrás

akrobata (cirkuszi) erőművész, kötélhóros, légtornász

akt meztelen emberi testet ábrázoló művészi alkotás

aktív 1: ható, hatékony, hatásos, erősen kötő **2:** ható, hatékony, hatásos; más anyagokkal erősen reakcióba lépő **3:** cselekvő, tevékeny **4:** dolgozó, serény **5:** működő, tényleges szolgálatban álló

aktus 1: tett, cselekedet; ténykedés, eljárás **2:** ünneplés, szertartás

albedo (ejtsd: albedó) nem tükröző felület sugárzás- vagy fényvisszaverő-képességének mértéke

algebra 1: az egyenletekkel, a műveletek általánosításával, a számelmélettel és az algebrai struktúrákkal foglalkozó matematikai tudományrész **2:** betűszámítás; az aritmetika azon része, amely a mennyiségek jelölésére betűket is alkalmaz

algoritmus azonos típusú feladatok megoldási szabályainak egymást követő lépésekbe való elrendezése

alkáli(-) lúgos kémhatású

allegória 1: hosszabb gondolatson, esetleg az egész művön végigvitt, mozzanatról mozzanatra megvilágított metafora, illetve megszemélyesítés valamely gondolatnak, eszmének stb. érzékletes formába való kifejezésére **2:** erkölcsi eszmének, elvont fogalomnak megszemélyesítése vagy érzékelhető képben való ábrázolása

alliteráció betűrim; versben, ritkábban prózában: két vagy több szó ugyanazzal a hanggal kezdve

allo- ellentét, idegen vagy más eredet

allűr viselkedés, modor, társas érintkezésben felvett szokás

alterego (ejtsd: alteregó) valakinek a hasonmása

alternatív 1: kettős, váltakozó, vegyes, két lehetőség közül lehet választani **2:** az egyik lehetőség a kettő közül

amazon 1: ógörög mondákban egy harcias nőből álló ázsiai állam **2:** harcias, férfias nő

ambíció 1: becsvágy, érvényesülési törekvés **2:** törtetés, nagyravágás (pejoratív) **3:** buzgóság, iparkodás

ámen 1: úgy legyen **2:** valaminek a vége, befejezése **3:** végső jóváhagyás, engedélyezés

amfiteátrum főleg ókori ellipszis alakú színház illetve cirkusz, lépcsőzetesen emelkedő nézőtérrel

amnesztia 1: közkegyelem **2:** megbocsátás, megkegyelmezés

amorf 1: formátlan, alakatlan **2:** nem kristályos szerkezetű (anyag)

amplitúdó 1: periodikus rezgőmozgásnak a nyugalmi helyzettől mért legnagyobb kitérése, illetve az ilyen mozgást végző testnek a nyugalmi helyzettől mért legnagyobb távolsága **2:** fényingadozás; a legnagyobb és a legkisebb fényesség közötti különbség

ampulla 1: lezárt üvegcsővecske injekciós oldatok tárolására **2:** egyes cső- vagy csatornaszer szervek korszerű keresztmetszeti tágulata

amputáció, -lás csonkolás; valamely szervnek, főleg végtagnak sebési úton való leválasztása, eltávolítása

anaerob 1: oxigén jelenléte nélküli **2:** csak oxigén hiányában szaporodóképes

analízis 1: elemzés; részekre, elemekre való bontás, mint tudományos módszer **2:** vegyelemzés **3:** a matematika azon tudományágainak összessége, amelyek a függvény, a határérték, a differenciál és az integrál fogalmával szervesen összefüggők, illetve arra épülők

analóg hasonló, a megítélés szempontjából egyező

anatómia bonctan; az élőlények alkatával, testük felépítésével foglalkozó tudományág

aneroid légnyomás változásának hatására alakját változtató, rugalmas falú, légritkított terű, zárt doboz, edény

anhidrid savakból vagy bázisokból víz kiválásával keletkezett vegyület

animus (ejtsd: animusz) szándék

anion negatív töltésű ion

anód egyenáramú elektromos eszköz pozitív kivezetése, sarka, pólusa, valamint az azzal összekötött elektród

anómália 1: rendellenesség, eltérés a szabályszerűtől **2:** visszásság, hiba **3:** visszaélés

antagonisztikus kibékíthetetlenül ellenséges vagy ellentétes

antibiotikum gombák, baktériumok anyagcseréje közben keletkező, ma már szintetikus is előállított anyag, amely más mikroorganizmusokat, például gennykeltő csírákat, megöl, elpusztít vagy szaporodásukat gátolja

antik 1: régi, ódon **2:** ősi, ősrégi **3:** ókori

antiszemita zsidóellenes, -gyűlölő

antológia irodalmi szöveggyűjtemény, versgyűjtemény, szemelvénygyűjtemény

antropo- emberrel kapcsolatos, emberre vonatkozó; ember-

anus (ejtsd: ánuusz) végbélnyílás

aorta főútóér, főverőér

apatikus 1: érzéketlen, közömbös, egykedvű **2:** levert, szomorú, nyomott kedélyű

apostol 1: valamilyen tan, tanítás lelkes híve, hirdetője **2:** valamely népet keresztény vallásra térítő küldött **3:** Jézus 12 tanítványának egyike

appendix 1-2: függelék, toldalék

appendix 2: féregnyúlvány, vakbél

approximáció 2: közelítés; ismeretlen mennyiségnek közelítő pontossággal történő meghatározására szolgáló eljárás

approximatív 1: megközelítőleg, **2:** hozzávetőleg, **3:** körülbelül

apropó 1: alkalom **2:** kapóra, éppen jókor jövő **3:** épp ezért... (erről jut(tatja) eszembe)

archaikus 1: ókori, ősrégi **2:** görög építőművészetben az i. e. V. évszázad közepéig tartó időszakból való – antik – épület

architektúra 1: építőművészet **2:** valamely építmény művészi megoldása, formája

argumentum 1: érv, bizonyíték **2:** a függvény független változója

ária 1: dallam, dal **2:** zenekarral kísért magánének **3:** operák kantáták, oratóriumok lírai jellegű része

árhada, ármádia 1: nagy hajóhada **2:** nagy hadsereg

armatura 1-2: elektromos gép ama alkatrésze, amelyben a feszültség indukálódik

armatura 2: tartószerkezet, belső vasváz (szoborban)

arrogáns kihívó, szemtelen, pimasz, pökhendi

artéria ütő-, verőér

artikulál 1: hangokat, szavakat valamilyen különös, szokatlan jelleggel tagolja **2:** érthetően, jó kiejtéssel beszél

artista bűvész, zsonglőr, egyensúlyozó-művész

aspektus 1: látvány, kilátás **2:** tekintve, szemlélve, szemlélet, szempont, nézve, nézőpont, megvilágítás (átvitt értelemben)

aspiráns jelölt, pályázó

aszimptota: olyan egyenes, amelyet valamely görbe végtelenbe nyúló része megközelít, de el nem ér

aszketá 1: önmegtartóztató életet élő ember **2:** kemény, a nélkülözéseket jól tűrő ember

aszpik kocsonya-lé hús nélkül

asszimiláció 1-3: hasonlítás **2:** áthasonulás

asszimiláció 3: az élő szervezeteknek az a tevékenysége, ahogy a felvett táplálékot, tápanyagot átalakítják és beépítik szervezetükbe

asszisztens szakember (orvos stb.) mellett működő dolgozó, segítő segéd

asztma légszomj, fulladásos nehéz légzés

asszó csörte (menet) a vívásban:

atamán kozák katonai parancsnok

attika épületeken a főpárkány feletti mellvédszerű dísz- és/vagy védőfal, pártafal

attitűd 1-4: szellemi beállítottság, **2:** elméleti álláspont

attitűd 3: valamilyen mozdulatot ábrázoló testtartás **4:** táncművészeti balettpóz (a táncos egyik lábán állva, a másik lábával derékszöget alakítva az álló lábához érintve térdbe behajlítja)

b

biankó üres, kitöltetlen jobbra pénzforgalmi nyomtatvány (cekk, számla, váltó stb.)

billiárd 1: (billiárd vagy billiárd) asztalon bottal (dákóval) lökött golyókkal való ügyességi játék **2:** számnagyságrend: (egy)billiárd (ezerszer billió): $1\,000\,000\,000\,000\,000=10^{15}$

billió 1: számnagyságrend: (egy)billió (milliószor millió): $1\,000\,000\,000\,000=10^{12}$ nálunk és Németországban meg Angliában **2:** 10^9 (egy)billió (ezerszer millió) Amerikai unióban, Franciaországban és a volt Szovjetunióban

bizarr különös, szokatlan, furcsa, torz

blamál szégyenít, nevetségessé tesz, blamálja magát; felsül, baklövést követ el (átvitt értelemben)

bliccel 1: kötelezettségét indokolás nélkül elmulasztja, igazolatlanul hiányzik **2:** meglapulva kivonja magát fizetési kötelezettsége alól

blokad 1: ostromzár, körülfárás **2:** zárlat; valamely államnak vagy egy részének a világtól elzárása, hogy külkereskedelmét megállítsák, bizonyos követelések teljesítése érdekében

blokk 1: tuskó, tömb **2:** előregyártott építőanyag (falazóblokk, blokktegla), épületelem **3:** több hasonló műszaki létesítmény (blokkház stb.) **4:** nagy darab súlyos tárgy illetve test **5:** üres vagy gyakran sorszámozott lapokból álló író-tömb, rajztömb **6:** bélyegblokk **7:** információs céllal kódolt egységeknek együttesen továbbítása a híradástechnikában

7: jegyzék, cédula (bolti) **8:** járművel hirtelen erős fékezéssel való megállás **9:** járműáthaladást megakadályozó műszaki berendezés (pl.: vasúti térközbiztosító berendezés szelvénye) **10:** pártok, társadalmi szervezetek alkalmi közös érdekű szerveződése, esetenként szövetsége **11:** helyi érzékelenség, ennek előidézése **12:** élő szerv súlyos zavara, elzáródása, hirtelen megállása, működésének megszűnése, blokkolása **13:** az ijedség miatt megdermed, szinte megbénul, blokkot kap, leblokkol

blöff, blöfföl 1: nagyot mondás, dicsekvés, tréfa, elképesztés céljából **2:** aligha bekövetkező ám valószínű állítás, amely meggondolkoztató, meghökkentő, megijesztő

bojkott 1-2: politikai és gazdasági harc egyik módszere; bizonyos kapcsolatok részleges vagy teljes megszüntetése, valaki személytől, szervezettől, államtól, avagy bizonyos árúk vásárlásától való tartózkodás **2:** a munkások harca üzemük tőkései ellen oly módon, hogy részben vagy teljesen beszüntetik a munkát

bolero 1-2: rövid, karja nélküli női kabátka **2:** lassú, 3/4-es ütemű régi spanyol népi tánc, amely – stilizált formában – a műzenében szintén előfordul

brájl-írás (Braille-) gyengén látóknak, vakoknak alkotott, betűnként 7 pontból variálható, a papír felületéről kidomborodó és tapintható írásmódszer

breccsa szögletes törmelésekből álló, durvább szemű megszilárdult üledékes kőzet

bricsesz térdnadrág; a comb-részen bő, térdnél szűk nadrág

briliáns 1: tökéletes fényhatására mesterien csiszolt gyémánt **2:** káprázatos, nagyszerű, remek művészi előadás **3:** káprázatos, tökéletes, remek cselekedet

bruttó 1: összsúly; bármely áru – csomagolással együtt mért – súlya **2:** pénz-összbevétel; a kiadások és (adó)levonások (közterhek) nélküli teljes bevétel

bulla 1: az ókori rómaiak – csak a szabadok – gyerekei a felserdülésükig hordtak a nyakukon egy rövid kerek tokot, nyitható, korong alakú dobozt, vagyis bullát **2:** a középkorban szokásos, zsinóron függő, korong alakú, többnyire nyitható fadobozkában – védetten – tartott különösen fontos pecsét **3:** az ilyen pecséttel hitelesített oklevél, okmány

burkus porosz

biznisz (business) üzlet(i), kereskedelem

c

ciklus 1: (kör)körös, körfolyamat, összefüggő sorozat **2:** (idő)szakasz, szabályosan visszatérő időszak (pl.: földtörténetben, csillagászatban, munkafolyamatban, női havi vérzésben stb.)

csízió 1: régi naptár, kalendárium, amelyben bizonyos dátumokat, dolgokat és megfigyeléseket feljegyeztek, továbbá álmegfejtéseket és jóvendőléseket is tartalmaztak **2:** csalafinta, furfangos, ravasz **3:** érti ám a csíziót – érti annak a módját

2. Magyar szavak – idegen szavak (kivonat)

A magyar szavak – idegen szavak gyorsszótár annyiban másabb az általában használt idegen szavas szótárakhoz képest, hogy itt a betűrendes magyar szavak után tartalmazzuk annak idegen szavas megfelelőjét. A szótárt a körülírt fogalmakkal és kifejezésekkel kezdjük és azután magyar szavakkal folytatjuk abc-betűrendben.

körülírt fogalmak és kifejezések

baktériumnál kisebb, szaporodásra és önálló anyagcserére csak élő sejtben képes kórokozó vírus, **vírus**

egy darabból álló óriási köoszlop, egy hatalmas sziklából vésett emlékkő **monolit 1**

egyedi élet fennmaradását szolgáló; táplálkozásra, tenyésztésre szolgáló stb. az akarattól többnyire függetlenül végbemenő (ingerület) **vegetatív 2**

együttérző, rokonszenves, meggyerő, szeretetre méltó **szimpatikus**
 elölt vagy legyengített kórokozókat tartalmazó oltóanyag a védőoltásokhoz **vakcina**
 idegeket, érzelmeket a végsőkéig felcsigázó borzalmas, rémes olvasmány, rémregény, film **thriller**
 bolygók és az üstökösök mozgásában más égitestek vonzása következtében fellépő zavaró hatás **perturbáció 1**
 földkéreg felső részeiben fellépő egyirányú nyomás, amelynek hatására a kőzetek palás szerkezetűvé válnak **stressz 1**
 eszményinek elképzelt, de a kellő reális alapok hiánya miatt megvalósíthatatlan társadalmi rendszer; eszményi ám mégsem megvalósítható elképzelés, vágy, terv; délibáb, légvár **utópia 2**
 borúlátó, a jövőendő események alakulásából a kedvezőtlen tényezőknek egyoldalú kiemelése **pesszimista**
 Föld légkörébe jutott és ott felizzva elégő többségében parányi – tűhegynyi – égitest (hullócsillag) **meteor**
 gazdasági élet valamely területén uralkodó helyzetben lévő óriásvállalat, amely rendszerint korábban önálló vállalatok szövetsége révén keletkezik és monopolhelyzete révén monopolprofitra tesz szert **monopólium 1**
 hirtelen bekövetkező, testi-lelki károsodást okozó mechanikai, vegyi vagy lelki behatás, az ilyen behatásra hirtelen bekövetkező testi-lelki sérülés, súlyos lelki megrázkódtatás **trauma**
 ideggyenge, fásult, ernyedt **enervált**
 irodalmi vagy zenei alkotásnak modorosságait, belső következetlenségeit felnagyító és kigúnyoló, tréfás utánzása, utánzata **paródia**
 jövő képe; kilátás, remény **perspektíva 1**
 kapitalizmus kialakulása idején a kialakuló burzsoáziának gazdaságilag és területileg egységes nemzeti állam kialakítására, ugyanakkor azonban az ország területén élő más népek elnyomására irányuló törekvése, amely a kezdet szakaszban szorosan összefonódó az általános emberi jogokért folyó szabadságjogokért folytatott küzdelemmel **nacionalizmus 1**
 kitalált történetek elbeszélése, amelyekről az ezeket előadó személy azt hiszi, hogy valóban megtörténtek vele
 képzőművészetben, reklámtechnikában, fényképezésben stb. különböző rajzok, ábrák, képek, képrészletek összeillesztése egy gondolati vagy művészi egésszé az ilyen eljárással készült összeállítás, kép **montázs 1**
 külvilággal való súlyos összeütközésből eredő testi és lelki zavarokban megnyilvánuló, anatómiailag ki nem mutatható idegbetegség **neurózis**
 másik fél bankszámlája abban az esetben, amikor két cég ad kölcsönösen ad egymásnak megbízásokat **loro**
 más népek elleni gyűlöletet szító, a nemzeti felsőbbrendűséget hirdető szélsőséges nacionalizmus **sovinizmus 1**
 megrázkódtatás, érzelmi hullámváltozás illetve az ezt kiváltó külső hatás (inger, értesítés stb.); idegsokk; az erre jellemző rángatózás, remegés **sokk**
 mindenáron való béke jelszavával mindenféle háborút, többnyire még az igazságot is ellenző polgári-liberális irányzat **pacifizmus**
 nagy méretű, egyetlen darabból, tömbből álló tárgy, épületem (helyszíni betonozású földem, pillér stb.) **monolit 2**
 nagyszabású, rendszerint négy tételből álló zenekari mű **szimfónia 1**
 szervezetet ért súlyos megrázkódtatás kiváltotta, súlyosabb következményekkel fenyegető vérkeringési elégtelenség; heves érzelmi nagyzási vagy üldözési téboly; olyan téveszme-rendszer, amely mellett a beteg szellemi működése logikus marad **paranoia**
 szűk, helyi érdekek elfogult, szélsőséges képviselője a magasabb szempontok elhárítása mellett **sovinizmus 2**
 tarka színpad; tánc-, ének-, artistaszámokból és vidám jelenetekből összeállított szórakoztató műsort előadó színház varieté társának, szövetségének háta mögött egyezkedik, alkudozik; összejátszik, cimborál az ellenzékiek közül valakivel paktál tettet, színlel (bajt, betegséget) **szimulál 2**
 térfogatos vegyelemzési meghatározási módszer, amelynek során a vizsgálandó anyagot ismert mérőoldattal a teljes kiegyenlítődéssé vegyítik és a mérőoldat felhasznált mennyiségéből a vizsgált anyag meghatározható **titrálás**
 törekvés a saját nemzet, a valóságban az önös érdekszférába tartozó társadalmi, gazdasági, politikai stb. csoport, klikk, társadalmi réteg, stb. formáció hatalmának más népek, nemzetiségek fölé ésvagy hátrányára való kiterjesztésére **nacionalizmus 1**
 valamely örökletes tulajdonság ugrásszerű megváltozását előidéző, a sejtekben végbemenő folyamat **mutáció 1**
 valamely fogalom, tárgy (ön)magabani alakja, léte (pl.: netto súly, tiszta súly – az árunak csomagolás, göngyöleg nélküli, tiszta állapotú súlya; netto ár – az árú ára az engedmények levonása után; netto jövedelem – a munkavállalónak, cégnek fizetett adó, járulék és más közteher nélküli szabadon felhasználható saját fizetség, magánpénz) **netto**
 valódinak gúnyt, nevetést, bosszúságot keltő torzképe, utánzata **paródia 1**
 védekező jellegű, huzamosabb fennállása esetén szervi elváltozással járó állapot az állati vagy emberi szervezetben, amely elváltozások a külvilágból, a környezeti ártalmakból és az őt veszélyeztető ingerekből eredő hatásokra alakulnak ki **stressz 2**
 végkészülék, külön levő, külső berendezések (számítógéphez csatlakoztatható lyukszalag-lyukasztó, mágnesszalag-rögzítő, nyomtató, egér-kapcsoló stb.) **periféria**

a

ablaknyílás elfedésére, a helyiség elsötétítésére való, behajtható fatábla **spalletta**
 alkotó, újat létesítő, teremtő **kreatív**
 arcátlan, szemtelen, pimasz; bizalmaskodó, tolakodó **konfidens**
 azonos, megegyező, egybevágó **konformis**

á

állandó, változatlan **konstans 1**
 áramló anyag (víz, gőz, gáz) mozgási energiáját lapátszerkezet által forgó mozgássá átalakító gép **turbina**
 árnyékszék **abort**
 átalakít, átvált, áttér **konvertál**

b

balszerencse **pech**
 becsmérlő, lekicsinylő, rosszzalló **pejorativ**

beteges hajlamú, betegesen kifinomult, túlfinomult **morbid**
béke **pax**
bizalmaskodás, tolakodás; konfidens viselkedés, eljárás, tett **konfidencia**
bizalmaskodó, tolakodó **konfidens**
bizonytalan (egyensúly, tartás, elmélet), kétes (bizonyíték), ingatag **labilis**
bosszúálló sors, a büntető igazság **nemezis**

C

csillagászati, csillagos, csillagokkal kapcsolatos, csillag- **sziderikus**

d

domború **konvex**

stb.

Megjegyzés: A magyar vagy más nyelvű szavak – idegen szavak szótárának összeállításához a következő szempontokat vettem figyelembe:

1. A több szóból álló meghatározásokat abc-ben sorolom fel, valamint külön sorban is feltüntethetem és ilyenkor sorszámozom is

állandó, változatlan **konstans 1**

változatlan **konstans 2**

2. Az egy sornál hosszabb és terjedelmes meghatározásokat és kifejezéseket – külön részben – előre helyezem, lásd a körülírt fogalmakat és kifejezéseket

3. Általában a sorelejei első magyar szó kezdőbetűjét is kiemelem

végkészülék, külön levő, külső berendezések (számítógéphez csatlakoztatható lyukszalag-lyukasztó, mágnesszalag-rögzítő, nyomtató, egér-kapcsoló stb.) **periféria**

4. A szavakat bárki kiegészítheti, a saját szótárát is elkészítheti, amelyet közzé is tehet. Így kevésbé kellhet ugyanazon szavakat másoknak is fáradságos munkával újra összeállítani.